POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI — POSAMEZNA ŠTEVILKA 1 DINAR

Štev. 4. V Ljubljani, 25. aprila 1935. Leto V.

DELO

Izhaja enkrat mesečno.
Naročnina: 6 Din polletno.
Uredništvo in upravništvo:
Ljubljana, Miklošičeva 22/II.

Prvi maj – praznik dela

Mlado solnce vedno topleje greje. Sila ustvarjanja oblači naravo v novo oblačilo. K življenju kliče vsaka živa in mrtva stvar. V nas samih je, kakor bi se za nami zaprla vrata ječe ter da nastopamo novo življenje. Pozabili bi radi vsakdanje skrbi, ker svet okoli nas postaja tako lep in kdo bi nam zameril, če bi tudi mi radi v njem veselo živeli. Saj je svet ustvarjen tudi za nas, za vse brez razlike.

Prvi maj je ljubezni čas. Vse ustvarjajoče in vse odpuščajoče ljubezni. Prvi maj je praznik dela. Dva simbola ne moreta biti lepše združena. Ljubezen brez dela je mrtva, delo brez ljubezni je težko. Ako kedaj, se mora na prvi maj delo zliti v ljubezen in ljubezen v delo, da vsaj za hip ustvari v vseh ljudeh globoko zavest, da sta edino delo in ljubezen v neločljivi sestavi temelj življenja in zdravilo vseh pekočih ran.

Človek ima dolžnost do dela. Pravijo, da je to kazen za greh. Mi pa pravimo, da to ni in ne sme biti kazen, trpljenje. Delo mora biti božja milost, ki nas krepi in dviga kvišku k popolnejšemu. Ljubezen prvega maja naj orosi s svojo blagodejno blaženostjo in dobroto delo nas vseh in naj mu izbriše črni madež greha. Ako bomo delo občutili kot kazen, ne bo napredka, in tavali bomo po božjem svetu res le kot jetniki, ki trpe za grehe.

Človek ima pravico do dela. To je osnovna in temeljna pravica, ki jo sme in mora uveljavljati vsak človek, ker to pravico mu daje njegova pravica do življenja. Človek mora delati in družba je dolžna, da delo ustvarja ter da dá vsakemu priliko za delo.

S prvim majem praznujemo in slavimo tako dolžnost kakor pravico do dela. Za to najsvetejšo dolžnost in pravico povzdigujemo svoj glas. Utrjujemo svojo voljo in svoje hotenje, da delamo. Kajti zavedamo se, da današnja družba boleha na neproduktivnosti dela, na izkoriščanju dela drugih, kar ustvarja krize in znižuje produktivnost. Bodoči družabni red, ki naj bo boljši od sedanjega, se bo vzdržal le z delom, z večjim in intenzivnejšim delom vseh.

Enkrat na leto, prvi dan v maju, ko bi morala vaša srca biti polna mehke ljubezni in v vaših dušah vsaj ta dan polno globokega spoštovanja do dela, povzdignimo svoj glas in recimo družbi: Dajte ljudstvu dela, ščitite in varuite delo, ako hočete rešiti sebe in nas. Ne udajmo se iluzijam in znamo, da so vrata v raj že zdavnaj zaprta. Ne hrepenimo po raju brezdelja, ki bi ubijalo naše duše in zavrlo vsak napredek, hočemo dneve veselega ustvarjanja. Našim ušesom je prijeten udar strojev in koles, toda storite da bo vriskala tudi naša duša. Težko greši družba, ki tega noče razumeti in ki vzdržuje nasprotje med delom in kapitalom. To se maščuje na njej sami. S svojo brezbrižnostjo in omalovaževanjem dela siplje pod svoje lastne noge žerjavico, ki tli, dokler ne bo vzplamtela v požar. Le enakovrednost in enakopravnost med kapitalom in delom zamore pogasiti to žerjavico.

Simbol prvega maja, delo in ljubezen, bi mogel ustvarjati čudeže in prerajati družbo v srečnejšo družino. Delu je treba poklanjati ljubezen in spoštovanje. V delu se mora videti ustvarjajočega človeka, živo bitje, ki goni kolesje življenja. Zdi se nam, da bi na prvi maj moral ves narod romati pred spomenik dela, ker je v njem skrita čudežna moč, ki edina zamore ohraniti vsemu narodu njegov obstoj. Naši bratje Čehoslovaki so ta praznik pravilno pojmovali: prvi maj je pri njih n a r o d n i p r a z n i k. Praznik dela bi moral tudi pri nas biti več kakor drugi prazniki, saj nam delo ustvarja bodočnost. Za nas, ki živimo še v mladi državi, je delo naša gospodarska in nacionalna rešitev. Zato je predpogoj, da je delo za nas vse svetinja, ki jo varujemo in negujemo bolj od svojega življenja. Delu čast in s tem čast naši lepši bodočnosti!

Manifestacija nacionalne delavske misli

V dneh 6. in 7. aprila 1935 se je vršil v Celju kongres narodnega delavstva, ki ga je organizirala Narodna strokovna zveza. Z ozirom na navzočnost bratov Čehoslovakov, zastopnikov ORS-a, ter zastopnikov drugih tovariških strokovnih organizacij iz vse države, je kongres narodnega edinstva izzvenel v mogočno manifestacijo slovanske in jugoslovenske nacionalne delavske misli. Program kongresa je bil zelo obširen. V soboto, dne 6. aprila se je vršil delegatski zbor NSZ, na katerem je uprava polagala račune svojega dela, zvečer se je vršil v veliki dvorani Narodnega doma animiran družabni večer, naslednji dan dopoldne pa se je vršilo v nabito polni dvorani manifestacijsko zborovanje narodnega delavstva, kateremu je dala posebno svečano obeležje navzočnost mnogoštevilnih zastopnikov in to: raznih ministrstev, bana, raznih drugih oblasti ter mnogih organizacij in javnih korporacij, ki simpatizirajo s pokretom narodnega delavstva. Višek kongresnih dni pa je bil brez dvoma dosežen s konferenco zastopnikov nacionalnih delavskih organizacij iz vse države, ki se je vršila dne 7. aprila popoldne ter je postavila osnovo za ustanovitev Unije jugoslovenskih sindikatov. Poleg te konference se je istega dne vršil v vseh gornjih prostorih Narodnega doma prijateljski sestanek, na katerem so si gostje in naši tovariši izmenjali svoje misli ter se tako ujeklenili za nadaljnjo borbo v dosego svojih pravic na podlagi nacionalne ideje.

Delegatski zbor

Delegatski zbor Narodne strokovne zveze se je vršil 6. aprila popoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Otvoril in vodil ga je predsednik NSZ tov. **Juvan Rudolf**, ki je uvodoma pozdravil bratske goste iz Češkoslovaške republike in to brata senatorja in podpredsednika ČOD, **Rudolfa Paneka**, tajnika in blagajnika ČOD br. **Otakarja Konetopskega**, delegata sindikata avtonomnih nameščencev v ČSR br. **Antonina Kalendo** ter člana odbora ČOD br. **Karla Šterbo**. Posebno iskreno je pozdravil navzoče predstavnike tovariških strokovnih organizacij v Jugoslaviji in sicer: predsednika ORS-a in predsednika SUZOR-a tov. **Vilima Haramino**, ki je bil od navzočih posebno navdušeno pozdravljen, nadalje delegate JNRS: iz Beograda tovariše **Kosto Dajlovića, Dragoljuba Pešića** in **Božidarja Milovanovića**, iz Novega Sada tov. **Vasa Beserminija**, iz Niša tov. **Dragoslava Počekovića, Ivana Grbavića, Boška Perića** in **Damjana Isajlovića**, iz Skoplja tov. **Nikolo Jovanovića**, iz Zagreba tov. **Josipa Vidmarja** ter kot predstavnika nacionalnih grafičarjev iz Zagreba tov. **Kmetića**. Nadalje je prav prisrčno pozdravil zastopnika splitske Delavske zbornice, ki je edina v Jugoslaviji v absolutnih rokah nacionalnih delavcev in nameščeencev, tov. **Spira Bubića** in **Iva Rojeta** ter delegata ljubljanske Delavske zbornice tov. **Draga Kosma**. Vsi imenovani gostje so bili od prisotnih delegatov navdušeno in prisrčno aklamirani tako, da je težko reči kdo izmed njih je bil dražji gost.

V svojem otvoritvenem govoru je tov. predsednik **Juvan** naglasil, da se je prvič zgodil slučaj, da bi se bili na delegatskem zboru NSZ zbrali predstavniki vseh grup nacionalnega delavstva v Jugoslaviji. Zato smatra celjski kongres narodnega delavstva za mejnik v pokretu celokupnega jugoslovenskega nacionalnega delavstva ter izraža svoje upanje, da bo še tekom kongresa prišlo do ustanovitve enotne nacionalne delavske fronte v Jugoslaviji. Prepričan je, da bodo tudi češkoslovaški gostje kot naši stari učitelji podprli to našo davno željo. Za tem omenja tov. Juvan celo vrsto pozdravnih brzojavk in pisem, ki jih je prejel kongres NSZ.

V svojem poročilu je tov. predsednik Juvan konstatiral velik napredek in razmah NSZ, ki ima danes v ljubljanski Delavski zbornici svoje močno zastopstvo. V OUZD so vsi člani ravnateljstva in nadzorstva od strani delojemalcev zastopniki NSZ. Da je NSZ v zadnjih dveh letih narasla za celih 100 %, so dokazale tudi zadnje volitve obratnih zaupnikov v podjetjih Dravske banovine. Svoje zastopnike imamo tudi v novih občinskih upravah, kjer isti odlično zastopajo interese delavstva. Kar se tiče volitev v Narodno skupščino, bo narodno delavstvo tudi to pot storilo svojo nacionalno dolžnost ter glasovalo za kandidate na listi g. ministrskega predsednika Bogoljuba Jevtića. Ob koncu svojega poročila se je zahvalil organizatorjem kongresa za njihov trud in to predvsem tovarišem iz Celja, ki so izvršili vse kongresne predpriprave, nadalje uradništvu centralnega tajništva NSZ ter naprednemu časopisju, ki je redno poročalo o pripravah za kongres kakor tudi o gibanju NSZ.

Nato je v imenu bratskih češkoslovaških gostov br. **Konetopski** izrazil veselje češkoslovaškega narodno-socialističnega delavstva, da morejo po svojih zastopnikih prisostvovati kongresu NSZ in s tem jugoslovenskega narodnega delavstva. Vezi med češkoslovaškim narodno-socialističnim delavstvom in NSZ so že zelo stare, saj datirajo še iz dobe, ko se je pred približno tremi deceniji započel v Trstu pokret slovenskega narodnega delavstva. Zato tudi ČOD vedno pazljivo zasleduje delovanje NSZ ter se veseli vsakega njenega napredka in uspeha, kakor da bi to bil njihov napredek in uspeh. V svojem nadaljnjem govoru je izrazil iskreno željo, da bi se pokret NSZ še nadalje tako lepo razvijal ter dosegel vsaj ono stopnjo, na kateri se danes nahaja ČOD. Tov. predsedniku NSZ Juvanu čestita na dosedanjih uspehih borbe za socijalne pravice malega človeka, obenem pa želi, naj bi bila navzočnost Čehoslovakov nova opora NSZ pri njenem idealnem delu.

Ker je bil tov. Haramina kot zastopnik ORS-a v nedeljo dopoldne zadržan v Zagrebu na glavni skuščini svoje organizacije ter se je istega dne popoldne šele vrnil v Celje na konferenco vseh nacionalnih strokovnih organizacij Jugoslavije, je podal svoj pozdravni govor, ki je bil namenjen za manifestacijsko zborovanje, že na delegatskem zboru. Tov. **Haramina** je izvajal:

»Spoštovani tovariši!

Osrednji odbor obče delavske zveze (Opći radnički savez Jugoslavije = ORS) v Zagrebu me je poslal na vaš kongres s pooblastilom, da ga pozdravim ter da mu zaželim uspešno delo v korist jugoslovenskih delavcev. Pooblastil me je tudi, da na vašem kongresu iznesem težnje delavstva, organiziranega v Obči delavski zvezi Jugoslavije ter cilj, za katerega se zveza bori.

ORS že obstoja 26 let. Bil je ustanovljen leta 1909. in to v času, ko se je začela v naših krajih razvijati industrija. Takrat obstoječe delavske sindikalne organizacije so bile zgrajene na obrtni podlagi in zato niso mogle, niti radi svoje organizacijske oblike, niti radi svojega obrtniškega samoljubja, sprejeti v sebe tudi industrijsko delavstvo. Radi tega se je pod pezo razmer v naših krajih pojavila ideja za ustanovitev delavskega društva, ki bi naj objelo najsiromašnejši del našega delovnega ljudstva, katerega je inozemski kapital najmočnejše eksploatiral. Čim je bil ustanovljen ORS, je takoj prišel v nasprotje z inozemskim industrijskim kapitalom, kajti ORS si je postavil za svojo nalogo: 1. boriti se za skrajšanje delovnega časa, ki je takrat trajal 12 in več ur na dan; 2. boriti se za povišanje delavskih mezd, ki so bile zelo nizke in siromašne; 3. izvesti vzajemno podpiranje svojega članstva.

Radi teh svojih nalog je bil ORS proglašen, tako od strani oblasti kakor od strani industrijskega kapitala, za najrevolucijonarnejšo organizacijo. Naši kraji so namreč takrat bili kolonija tujega kapitala, ki se je na vse načine boril proti naši organizaciji, ki je stremela za tem, da tujemu kapitalu zmanjša dobiček. Obča delavska zveza pa je v resnici tudi bila revolucijonarna in mi smo danes ponosni na to. Od leta 1909. do 1914. je vodil ORS mnogoštevilne stavke v industrijskih podjetjih, ki so takrat obstojala v bivši Hrvatski in Slavoniji. Ko je leta 1914. izbruhnila svetovna vojna, je bil ORS razpuščen.

Radi velike aktivnosti ORS-a in radi njegove originalne organizacijske oblike, ki je bila ustvarjena z ozirom na naše kulturne, socijalne in gospodarske razmere, je bil ORS tako priljubljen, da je leta 1917. delavstvo zahtevalo od oblasti, da se ponovno odobri njegovo delovanje.

Ko je bilo leta 1917. obnovljeno delovanje ORS-a na Hrvatskem in v Slavoniji, se je delavstvo cepilo na več struj in naziranj. Naša organizacija pa je stala odločno na stališču, da se mora delati z vsemi sredstvi na to, da pride čimpreje do uedinjenja vseh Jugoslovenov v eno nacionalno državo. Čeprav ORS ni politična organizacija, vendar so bili njegovi člani vedno onega političnega naziranja, ki je šlo za tem, da se jugoslovenska plemena zedinijo v nacionalno skupnost.

Med tem ko so člani ORS-a zavzemali to edino pravilno politično stališče, so drugi, v glavnem obrtni delavci, izpovedovali ekstremno stališče, katerega so člani ORS-a neprestano pobijali. Radi tega svojega stališča je bil ORS meseca oktobra l. 1918. pozvan, naj organizira generalno stavko na Hrvatskem in v Slavoniji, in to v času, ko se je v temeljih rušila stara Avstrija ter se je pristopilo k izvajanju zedinjenja vseh jugoslovenskih plemen v eno nacionalno skupnost. ORS je zaupano mu nalo-

Po šestih mesecih...

Šest mesecev je minilo 9. t. m., odkar so zločinski streli blaznega fanatika v Marseju ugasnili luč življenja našemu ljubljenemu Kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Šest mesecev že počiva naš veliki Kralj Mučenik v kraljevski zadužbini na Oplencu, prijaznem gričku iznad lepe srbske vasice Topole, kjer je njegov praded Črni Jurij zasadil seme današnje svobode. Šest mesecev je že minulo od smrti velikega Kralja in še vedno čutimo vrzel, ki je nastala z

Njegovo smrtjo v našem državnem življenju. Ni več med nami Onega, ki je vse svoje življenje žrtoval samo za našo svobodo in za utrditev jugoslovenskega narodnega in državnega edinstva. Toda v jugoslovenskem narodu je ostal Njegov duh, ostala je Njegova oporoka:

Č u v a j t e J u g o s l a v i j o !

Čeprav se zbirajo okrog nas sovragi, ki želijo uničiti veliko tvorbo Kralja Mučenika, vendar se njihove peklenske nakane ne bodo uresničile. Ves jugoslovenski narod stoji na braniku Kraljeve zapuščine, naše ljubljene Jugoslavije; ves narod, predvsem pa naše delovno ljudstvo izvršuje njegovo oporoko in čuva Jugoslavijo.

go častno rešil in ponosen je, da je v tej veliki in zgodovinski akciji igral tako važno vlogo.

Takoj, ko se je osnovala naša država, je ORS postavil svoje socijalnopolitične zahteve, ki so bile sledeče: osemurni delovni čas za vse delavce v državi, higijenske in zaščitne mere v delavnici in tovarni, zaščito otrok in žen v delavnici in tovarni; zahteval je delavske zaupnike, nagrado za prekočasno delo, kratko: zahteval je delavsko zaščitno zakonodajo. V svojih zahtevah je podčrtaval nujno potrebo izvedbe zavarovanja delavcev za slučaj bolezni, nesreče, starosti, onemoglosti in smrti za vso državo. Od kapitalistov in onih, ki so vodili naše gospodarstvo, pa je zahteval povišanje plač, da bi mogel naš delovni narod živeti človeka dostojno življenje. Zahteval je v naši nacionalni zajednici socijalne pravice. Šel je iz borbe v borbo, iz stavke v stavko, da bi se delavske mezde zvišale. Vodil je težko in mučno borbo, dokler ni vsaj deloma v svojih stremljenjih uspel.

Med tem, ko je ORS vodil borbo v začrtani smeri, da bi popravil socijalni in ekonomski položaj našega poštenega, a revnega delavca, so naši nasprotniki z vsemi silami delali proti nam, da bi nas pri našem častnem delu ovirali. Oni so namreč stali na stališču: čim slabše se godi delavstvu, tem boljše za revolucijo. Nas so proglasili za socijalpatrijote, reformiste in ljudi, ki tope ostrino revolucijonarne borbe.

Mi smo s ponosom sprejeli to psovko in nismo se sramovali socijal-patrijotizma. In zakaj naj bi se ga sramovali? Beseda patria pomeni domovina, socijalpatrijotizem pa socijalno pravičnost v domovini.

Kar smo prorokovali, se je zgodilo. Ekstremistični pokret je skrahiral. En del dezerterjev je osnoval svoj lastni pokret ter zahteval združitev z nami. Po priznanju, da je naše stališče najboljše za delavca, smo se l. 1922. s tem pokretom združili. Na žalost, pa nismo mogli živeti v skupnosti. Oni so od nas vedno zahtevali, da našo organizacijo likvidiramo. Na to seveda nismo mogli pristati. Ker naše organizacije nismo hoteli likvidirati, so nas zatožili pri internacionali, da smo nacionalisti. Strokovna internacionala je sprejela to ovadbo in zahtevala od nas likvidacijo. Ker smo to zahtevo odločno odbili, nas je izključila iz svojih vrst.

Kakor vidite je resnica, da nikdar nismo bili anacionalni. Nismo bili, ker ne moremo biti. Mi ljubimo svoj narod, svojo zemljo, a v prvi vrsti in iz vse globine duše ljubimo naše revne delavce, ker tvorimo njih sestavni del. Resnica je, da nismo in nočemo biti šovinisti, ker smatramo to za nesrečo. Poleg vsega tega, da mi iskreno ljubimo naše delavstvo, našo državo, in ves jugoslovenski narod, pa nismo prav nič slabši socijalisti od češkoslovaških, danskih, švedskih, belgijskih in angleških, kakor niso slabši od njih naši prisotni tovariši češkoslovaški narodni socijalisti. Mi socijalizem smatramo za družabno vedo, ne pa kot sredstvo za pridobivanje materijalnih dobrin od strani posameznikov.

Naša organizacija se je prva v tej naši nacionalni zajednici, takoj po prevratu, nazvala Obča delavska zveza Jugoslavije. Kljub vsem borbam in peripetijam, ima ORS v naši državi v petih banovinah 49 svojih organizacij, ki so pri zadnjih volitvah v delavske zbornice samo v tri zbornice dobile 19.500 glasov. ORS izdaja tudi svoje strokovno glasilo »Radnički glasnik«, ki redno izhaja dvakrat mesečno.

Ko je v naši državi vladala gospodarska prosperiteta, se je ORS uspešno boril za zvišanje delavskih mezd, a odkar se nahajamo v gospodarski krizi, se bori ORS za ohranitev priborjenih delavskih mezd in kolektivne pogodbe, katere je napravil z mnogimi delodajalci v državi. Kjer so ORS-ove organizacije močne, tam so se ohranile kolektivne pogodbe in ni bila mezda toliko reducirana, kakor v podjetjih, kjer ni naše organizacije ali pa obstojajo organizacije naših nasprotnikov. Ker še vedno ni izvedeno zavarovanje delavcev za slučaj starosti in onemoglosti, ORS neprestano zahteva od kompetentnih faktorjev v državi, da se čimpreje izvede. ORS tudi zahteva zakonito zavarovanje delavcev za slučaj brezposelnosti, ker delavec ni kriv, če so gospodarske razmere v državi take, da se mu ne more omogočiti zaposlitev.

Z ozirom na velik tehnični napredek in racijonalizacijo ter z ozirom na veliki porast populacije, zahteva ORS skrajšanje delovnega časa od 48 na 40 ur tedensko. Da bi se to moglo čim uspešneje izvršiti, zahteva načrtno gospodarstvo, ki ga je edino možno izvesti potom gospodarskega sveta. S tem v zvezi zahteva ORS, da se čimpreje izda zakon o minimalnih mezdah, ki bo omogočil našim revnim delavcem človeka dostojno življenje.

Dokler je trajala povojna gospodarska prosperiteta, smo imeli dela in uspeli smo, da mezdo kolikor toliko popravimo. Toda, ko je nastopila gospodarska kriza, je ta predvsem zajela delovni narod. Gospodarstveniki so svoje izgube na tržiščih nadoknadili z zniževanjem delavskih mezd. V kolikor so manje prodali ali zaslužili, v toliko so vedno bolj in bolj zniževali delavske mezde, da so na ta način prišli do dobička. Tako je povprečna delavska mezda od l. 1930. do danes padla od 28 Din na 21.50 Din. Iz tega se najbolj vidi, da je življenje delavca res težavno. Po našem mišljenju je dolžnost države, da najslabše v svoji sredini zaščiti. Vsak pošten oče najbolj ščiti v svoji rodbini njene najšibkejše člane, če hoče, da bo njegova rodbina poštena ter za življenje in delo sposobna. To mora storiti tudi naša država za svoje najrevnejše, najbolj ponižane in najbolj izkoriščane člane; to pa so naši delavci. Da se ta zaščita more izvesti, je najprej treba pristopiti k temeljiti in vsestranski reformi našega socijalnega in gospodarskega življenja. Prepričan sem, da se bo to tudi zgodilo. Moje globoko prepričanje je, da tudi današnji kongres želi isto, kar je vroča želja ORS-a. Jaz sem globoko prepričan, da bo spoštovani kongres moja izvajanja v celoti usvojil in da bo s svojimi sejami in svojimi sklepi krepko vplival na vse merodajne činitelje v naši državi, da se čimpreje pristopi k temeljiti reformi socijalnega in gospodarskega življenja ter da se čimpreje ugodi našim zahtevam. Po našem prepričanju ni dovolj, da se ob vsaki priliki vzklika »Živela Jugoslavija!«, ampak je potreba z vso resnostjo delati na tem, da se čim preje ustvarijo potrebni predpogoji, da nam v naši nacionalni zajednici naše delovno ljudstvo more v resnici dobro živeti.

S temi nekoliko besedami pozdravljam vaš kongres kot odposlanec središnje uprave Obče delavske zveze Jugoslavije ter mu želim uspešno delo v korist naših jugoslovenskih delavcev.«

Govor tov. Haramine, predvsem pa njegova izvajanja o narodno-socialistični usmerjenosti ORS-a, so naletela na živahno odobravanje vseh navzočih.

V imenu vseh JNRS v Jugoslaviji je pozdravil kongres tov. **Dajlović** iz Beograda, ki je med drugim izrazil iskreno željo nacionalnega delavstva na jugu naše države, naj bi NSZ razširila svoje delovanje tudi v te kraje ter, da bi že na tem kongresu prišlo do ustanovitve enotne fronte celokupnega jugoslovenskega nacionalnega delavstva. S tem pooblastilom so ga njegovi tovariši tudi poslali v Celje in zato smatra, da kongres NSZ ni samo kongres slovenskega delavstva, ampak kongres vsega nacionalnega delavstva v državi.

Burno pozdravljen je nato pozdravil kongres zastopnik splitske Delavske zbornice, tov. Bubić takole:

»Tovariši! Z obale plavega Jadrana Vam prinašam pozdrave splitske Delavske zbornice in delavstva Dalmacije, t. j. onih, ki z Vami iskreno simpatizirajo. Prinašam Vam pozdrave delavskih nameščencev pobornikov, nosim Vam pozdrave tovarišev, ki nahajajoči se v istem pomožaju kakor Vi, kljub vsem obstoječim zaprekam smelo korakajo k ustvaritvi postavljenih ciljev. Na koncu Vam prinašam pozdrave tovarišev, ki gledajo v Vas poosebljene volje in energije, najboljšo osnovo za vsak uspeh.

In ravno zaradi resnosti, s katero je ta kongres pripravljen ter osebnosti pokrovitelja, g. dr. Draga Marušiča, ministra za socialno politiko in narodno zdravje, sem prepričan, da ta sestanek ne bo samo frazarenje in mlatenje prazne slame, ampak da bo izraz najboljšega namena, da se bo pristopilo k reševanju delavskih in nameščenskih vprašanj sistematično in programatično, z načrtom, ki ne bo ostal samo načrt.

V prepričanju, da se bodo kaj kmalu pokazali plodovi tega sestanka ter da bo tudi ostalim organizacijam služil kot kažipot, po kateri je treba hoditi, pozdravljam v imenu splitske Delavske zbornice in dalmatinskega delavstva idejne povzročitelje tega sestanka ter sam kongres, želeč mu najlepših uspehov v korist onih, ki jim je ta uspeh življenjsko vprašanje in katerim pojem hvaležnosti ni neznan.«

Po pozdravnem govoru tov. Bubića se je prešlo na dnevni red delegatskega zbora. Iz poročila verifikacijskega odseka je bilo razvidno, da so bili navzoči 104 polnomočni delegati, ki so zastopali 52 podružnic NSZ. Mnogo delegatov je imelo po več pooblastil.

Iz tajniškega poročila tov. Kravosa posnemamo, da je NSZ v pretečenem poslovnem letu v vseh slučajih, ki so grozili škodovati delavskemu stanu, odločno nastopila za pravice našega delavstva. Interno delo NSZ je bilo vsestransko živahno kar ima za posledico lep napredek našega pokreta. Tudi naše podružnice so podvojile svojo aktivnost in pričakovati je, da se bodo v bodoče še lepše razvile. Poleg svojega strokovnega poročila je nanizal celo vrsto najbolj perečih delavskih vprašanj, h katerih reševanju je NSZ že pristopila. Poročilo tov. Kravosa je trajalo nad 1 uro.

Blagajniško poročilo je podal blagajnikov namestnik tov. **Varšek**, ki je tudi iznašal težko materijelno stanje našega članstva, kar ima seveda tudi svoj odmev pri plačevanju prispevkov centrali.

Po poročilih teh dveh funkcionarjev se je razvila krajša debata, v kateri se je posebno kritiziralo postopanje nekaterih zdravnikov OUZD v pogledu predpisovanja zdravil. Nato pa je bilo podano poročilo nadzornega odbora, ki je ugotovil, da je bilo poslovanje NSZ v popolnem redu ter je zaradi tega predlagal absolutorij, ki je bil tudi izglasovan.

Pri volitvah je bil na predlog kandidacijskega odbora soglasno izvoljen naslednji Izvrševalni odbor:

Predsednik: tov. **Juvan Rudolf**;
podpredsednik I.: tov. **dr. Bohinjec Joža**;
podpredsednik II.: tov. **Zupan Tine** (Jesenice);
tajnik I.: tov. **Rupnik Franjo**;
tajnik II.: tov. **dr. Alujević Branko**;
blagajnik I.: tov. **Varšek Anton**;
blagajnik II.: tov. **Satler Ivan**;
gospodar: tov. **Šimenc Vinko**.

Ravnotako je bil soglasno izvoljen nadzorni odbor, kateremu je predsednik tov. **Ambrožič Josip**, člani istega pa so tovariši **Stopar Davorin** (Ljubljana), **Terkuč Edvard** (ECŽ - Ljubljana), **Starič Jože** (Jesenice) in **Saje Slavko** (Maribor).

Glede upravnega odbora je bilo sklenjeno, da ga v bodoče tvorijo vsi člani izvrševalnega odbora ter predsedniki posameznih podružnic. V slučaju, da bi bil predsednik sprečen, ga nadomestuje na sejah upravnega odbora njegov namestnik, ki ga s posebnim pooblastilom v to pooblasti.

Po volitvah bi se bila morala vršiti debata o spremembi pravil in organizacijskega reda NSZ. Zaradi prekratkega časa in ker tudi podružnice niso mogle pravočasno vposlanih jim načrtov preštudirati, je bil storjen soglasen sklep, da se v najkrajšem času skliče izredni delegatski zbor, ki bo o tem razpravljal.

Pri slučajnostih je bil storjen soglasen sklep, da se čimpreje ustvari enotna fronta celokupnega nacionalnega delavstva v državi. Nato je tov. **Vekoslav Bučar** prečital načrt resolucije, ki naj se predloži na manifestacijskem zborovanju. Načrt je bil z malimi dodatki soglasno sprejet. Resolucijo je v daljšem govoru podkrepil delegat ljubljanske Delavske zbornice tov. **Drago Kosem**, nakar je bil delegatski zbor, ki je trajal nad štiri ure in ki je potekel v največji disciplini in res tovariškem razpoloženju, zaključen.

Pozdravni večer

Ob pol 21. uri se je pričel v vseh prostorih Narodnega doma pozdravni večer na čast gostom in zbranim delegatom. Na pozdravnem večeru, ki so se ga udeležili tudi mnogi predstavniki celjskega javnega življenja, je sodeloval tamburaški zbor Zveze kmetskih fantov in deklet iz Šoštanja ter Zepičev kvintet iz Ljubljane, ki je prekrasno zapel več slovenskih narodnih in umetnih pesmi.

Manifestacijsko zborovanje

Nedelja je bila že navsezgodaj, kljub neprijetnemu deževnemu vremenu, ki je marsikoga zadržal doma, zelo živahna in praznično razpoložena. Z mnogih hiš so plapolale na čast nacionalnemu delavstvu in njihovim gostom narodne zastave, po celjskih ulicah pa sta dve godbi, trnoveljska in železničarska, svirali budnice. Z jutranjimi vlaki so se pripeljale od vseh strani močne skupine narodnega delavstva, z Gorenjskega pa je pripeljal celo poseben vlak, ki je med potjo zbiral delavstvo z Jesenic, Javornika, Stražišča, Kranja, Tržiča, Medvod, Ljubljane, Litije, Zagorja, Lok, Trbovelj, Hrastnika, Hude jame, Senovega itd. S trnoveljsko godbo na čelu je vsa ta množica odkorakala s kolodvora v Narodni dom, kjer se je potem v veliki dvorani vršilo manifestacijsko zborovanje. Z drugo godbo na čelu je prikorakala močna četa mariborskega delavstva, ki se je pripeljala s posebnim izletniškim avtobusom mariborske mestne občine.

Manifestacijsko zborovanje je otvoril in vodil predsednik NSZ tov. Rudolf Juvan, ki je uvodoma pozdravil številne navzoče goste: zastopnika pokrovitelja kongresa dr. Draga Marušiča, g. načelnika ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje **dr. Luja Krmpotića**; zastopnika g. ministra notranjih zadev in g. bana dravske banovine, g. banskega inšpektorja **dr. Alojzija Guština**, zastopnika g. ministra za šume in rudnike, g. **Ivana Prekorška**; predsednika celjske mestne občine, g. **dr. Alojzija Goričana**; sreskega načelnika g. **dr. Vidmarja**; zastopnike češkoslovaških narodnih delavcev in nameščencev, brate senatorja **Paneka** ter podpredsednike ČOD **Konetopskega, Šterbo** in **Kalendo**; dalje zastopnike JNRS iz Beograda, Novega Sada, Niša, Skoplja, Zagreba in Sarajeva ter predstavnike ORS-a iz Zagreba; zastopnika ljubljanske Delavske zbornice tov. **Draga Kosma**; zastopnika splitske Delavske zbornice tovariša **Rojeta** in **Bubića**; zastopnika Zveze kmetskih fantov in deklet g. **dr. Stanteta**; zastopnika Zveze kmetov g. **Cajhna**; zastopnika Udruženja nacionalnih železničarjev in brodarjev, Zveze kulturnih društev, ljubljanskega oblastnega odbora Narodne Odbrane, Strokovne organizacije poštarjev; tajnika Zveze društev privatnih nameščencev in poddirektorja Pokojninskega zavoda g. **dr. Janka Köstla**; starosto Sokolskega društva Celje, br. dr. Milka Hrašovca; zastopnika bratstva pravoslavnih Slovencev g. Vebleta in še mnoge druge predstavnike raznih društev in korporacij.

Prvi je navdušeno pozdravljen spregovorii zastopnik pokrovitelja g. ministra dr. Draga Marušiča, g. načelnik **dr. Krmpotić**, ki je najpreje toplo pozdravil kongres v imenu ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, nato pa ob splošnem navdušenju prečital pismo, ki ga je g. minister **dr. Marušić** kot pokrovitelj poslal kongresu narodnega delavstva. Pismo se glasi:

»Dragi bratje in sestre!

Kot pokrovitelju kongresa narodnega delavstva mi je na srcu, da iskreno pozdravim naše narodno delavstvo, katero je bilo ob vseh razdobjih naše zgodovine močan faktor narodnega življenja. Spominjam se konstruktivnega dela našega narodnega delavstva pred in med vojno, za naše osvobojenje in uedinjenje. A tudi danes, pod svobodnim solncem, je narodno delavstvo tisto, katero je poleg našega kmetskega delavnega ljudstva najmočnejši čuvar naše svobode. Naši narodni delavci so svoje dolžnosti napram državi izvrševali z vso vestnostjo in jih bodo tudi v bodoče, zato pa se mora država tudi zavedati, da je potrebno, da tudi ona izvršuje svoje dolžnosti napram delavskemu stanu. Na celem svetu se pometa s starimi liberalističnimi nazori in je skrajni čas, da pometemo s temi nazori tudi pri nas. Mi se zavedamo, da država ni samo zajednica, katera urejuje pravne odnošaje med posameznimi državljani, temveč, da je v sedanji moderni dobi predvsem socijalna zajednica, katera mora skrbeti za to, da ima vsak pošten in delaven državljan svoje dostojno življenje. Ona mora šibkejšim pomagati v borbi za obstanek in sploh reševati vse gospodarske probleme iz takšnega socijalnega gledanja.

Gospodarski problem je obenem naš glavni socijalni problem in osnovni problem naše države. Zato je kraljevska vlada odločno stopila na novo pot ozdravljenja našega državnega in narodnega gospodarstva. Gospodarstvo mora uživati zaščito, ali samo pod pogojem, da se pokori nadzorstvu države. Brez kontroliranega gospodarstva ni napredka, ni socijalne varnosti. Ako je resnica, da ni krepke države brez zdravega gospodarstva, velja gotovo tudi, da ni zdravega gospodarstva brez socijalne pravičnosti. Temelj socijalne pravičnosti pa je pravica do dela. Zato si je kraljevska vlada predvsem začrtala gospodarski program, ki bo po njenem prepričanju oživel zamrlo privatno inicijativo v vseh panogah gospodarskega življenja in dal pridnim rokam možnost dela in ustvarjanja. Velika javna dela, za katera so zbrana obilna finančna sredstva, naj zaposlijo na tisoče brezposelnih delavcev. S temi produktivnimi merami je začela vlada sistematično in odločno borbo z največjim sovražnikom človeškega roda — z brezposelnostjo.

Zavedam se, da brez pravičnega ravnotežja med kapitalom in delom ni gospodarske stabilnosti in ne socijalnega

miru, ter da se morajo zaradi tega kolektivni delavski odnošaji zakonito urediti; za pravično izvedbo teh zakonov pa mora z vso svojo avtoriteto jamčiti država. Ona mora, dosledno temu načelu, podpirati delavstvo kot eminenten faktor narodnega gospodarstva, posebno, ker je zaradi njegove ekonomske slabosti in odvisnosti potrebno njene zaščite. S sistematsko izgradnjo socialnega zakonodajstva ima kraljevska vlada zajamčiti minimalne mezde za delo svojim državljanom ter omogočiti nesposobnim in iznemoglim življenje po načelih sodobne socijalne misli.

Pri vršenju svojega socialnega programa računa vlada s sodelovanjem delastva, in to predvsem onega organiziranega delavstva, ki prežeto nacionalne misli, ve, da je vsak napredek, tudi socialni, mogoč edinole na čvrsti bazi svobodne nacionalne države. Vi ste veterani borbe za državno idejo in za delavske pravice; zaradi tega gledamo na Vas kot na jedro mogočnega delavskega pokreta, ki bo pod svojim okriljem združil vse zdrave in pozitivne elemente naprednega delavstva kraljevine Jugoslavije. Zato ponovno pozdravljam Vaš današnji zbor v starem, zgodovinskem mestu Jugoslavije in Slovenije in verujem, da bo v zgodovini delavskega gibanja našega naroda današnji dan značil pomemben datum preokreta in napredka.

Ko je g. dr. Krmpotić končal s čitanjem, je vsa dvorana prirejala mogočne ovacije pokrovitelju kongresa g. ministru dr. Marušiču. Za g. dr. Krmpotićem je pozdravil kongres zastopnik g. notranjega ministra Velimirja Popovića in g. bana dr. Dinka Puca, g. **dr. Alojzij Guštin** ter zastopnik ministra za šume in rude dr. Svetislava Popovića, g. **Ivan Prekoršek.** Navdušeno pozdravljen je nato spregovoril zastopnik ČOD br. senator **Panek,** ki je v svojem navdušujočem govoru zbujal spomine na borbe narodnega delavstva v stari Avstriji, s posebno pieteto pa se je v imenu Čehoslovakov poklonil manom velikega jugoslovenskega kralja Mučenika. Čeprav je br. Panek govoril v češčini je bil njegov govor, ki ga je prenašal tudi radio, večkrat prekinjen z živahnim pritrjevanjem. Za njim so potem podali svoje pozdravne govore zastopniki skoraj vseh zastopanih društev.

Posebno lep in navdušujoč socialno - političen govor je imel zastopnik ljubljanske Delavske zbornice tov. **Drago Kosem,** ki je bil za svoja stvarna izvajanja nagrajen z burnim pritrjevanjem in živahnim aplavzom.

Po končanih pozdravnih govorih je, živahno aklamiran, spregovoril strokovni tajnik NSZ tov. **Vekoslav Bučar,** ki je namesto predsedujočega tov. Juvana podal referat »Kako se nam godi in kaj hočemo«. Na koncu svojega temperamentnega govora je prečital obširno resolucijo, ki je bila z burnim pritrjevanjem soglasno sprejeta.

Tov. predsednik **Juvan** je še podal kratek komentar k resoluciji, nakar je zaključil s pozivom za nadaljnje vztrajno delo v dosego socialnih pravic manifestacijsko zborovanje.

Zborovanje je bilo odlično obiskano. Velika dvorana Narodnega doma, galerije, vsi stranski prostori in hodniki stva, tako da jih je še mnogo moralo so bili nabito polni narodnega delavostati na stopnicah. V stranske prostore in na hodnike so se govori prenašali potom zvočnikov.

Z manifestacijskega zborovanja je bila tudi odposlana pozdravna in vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II. ter pokrovitelju kongresa g. ministru dr. Dragu Marušiču.

Po končanem, nad vsakim pričakovanjem uspelim manifestacijskem zborovanju, se je razvila po celjskih ulicah impozantna

povorka,

ki je šla izpred Narodnega doma skozi Gosposko ulico, preko Glavnega trga, Kralja Petra ulice, Aškerčeve ulice, Aleksandrovega trga, Ulice dr. Žerjava, Prešernove ulice pred mestni magistrat, kjer je udeležence pozdravil predsednik celjske mestne občine g. **dr. Alojzij Goričan.** Za lepe pozdravne in bodrilne besede se je g. predsedniku zahvalil tov. **Franjo Rupnik,** nakar je bil pred magistratom razhod.

V povorki sta bili dve godbi, a sodelovalo je okrog 2000 ljudi, ki so po starodavnem Celju dostojanstveno manifestirali za svoje pravice. Na čelu povorke je bilo pet krasnih praporov, od katerih je vzbujal posebno pozornost prapor, ki ga je NSZ ob njeni petindvajsetletnici poklonil blagopokojni viteški kralj Aleksander I. Uedinitelj. Za prapori je korakal izvrševalni odbor NSZ z gosti iz bratske Čehoslovaške ter delegati tovariških organizacij iz Jugoslavije, nato pa so se vrstili delavci in delavke iz raznih tovarn, rudarji, tekstilci, kovinarji in drugi.

Konferenca za ustanovitev Unije

Popoldne ob treh se je vršila konferenca, na kateri so člani upravnega odbora NSZ, zastopniki ORS-a (tov. **Haramina** in tov. **Bublić**) ter JNRS iz vse države, v navzočnosti češkoslovaških gostov sklepali o ustanovitvi enotne fronte narodnega delavstva v Jugoslaviji. Posamezne skupine jugoslovenskega delavstva, ki dosedaj niso bile medsebojno povezane, so iznašale svoje poglede na skupno organizacijo ter ugotovile, da so idejno enake in zato ni nobene ovire, da se ne bi mogle združiti. V debato so posegli tudi bratje Čehoslovaki, od katerih je br. senator **Panek** posebno kritično obravnaval marksizem v svetu ter dokazal, da isti danes spada že v zgodovino, ali bolje v muzeje med staro kamenje in mumije. Izvoljen je bil tričlanski odbor, ki ima izvršiti vse formalnosti za skupno organizacijo. V ta odbor so bili izvoljeni tov. **Rudolf Juvan** iz Ljubljane za NSZ, tov. **Vilim Haramina** iz Zagreba za ORS ter tov. **Kosta Dajlović** iz Beograda za JNRS. Prva seja tega odbora se bo vršila 25. t. m. v Zagrebu. Ob koncu je tov. **Haramina** pozval vse prisotne, naj se ne ustrašijo intrig, ki so jih že započeli in jih bodo še vršili nasprotniki enotne jugoslovenske delavske fronte s »komoraši« na čelu ter razni destruktivni in plemensko separatistični elementi. Tov. Haramina je želel za svoja izvajanja splošno pritrjevanje. Konferenca, ki se je vršila v najlepši harmoniji, je bila zaključena ob sedmi uri zvečer. Bodoča skupna organizacija narodnega delavstva v Jugoslaviji se bo po vsej priliki imenovala Unija jugoslovenskih sindikatov.

Prijateljski sestanek

Istočasno, ko se je v restavracijskih prostorih vršila konferenca za ustanovitev Unije jugoslovenskih sindikatov, se je vršil v vseh gornjih prostorih Narodnega doma animiran prijateljski sestanek, na katerem sta neumorno, menjaje se svirala poskočne komade tamburaška zbora Zveze kmetskih fantov in deklet iz Šoštanja ter NSZ iz Ljubljane. Na tem sestanku so si delavci iz raznih krajev naše banovine izmenjali svoje misli ter sklepali nova prijateljstva, ki zamorejo našemu nadaljnjemu delu samo koristiti. Z večernimi vlaki so se nato kongresisti povrnili na svoje domove, utrjeni v volji do borbe, vzpodbujeni v nacionalnih idealih in prepričani, da naš čas prihaja in da ni več daleč.

Pozdravna pisma in brzojavi

Vodstvo kongresa in izvrševalni odbor NSZ sta sprejela celo vrsto pozdravnih pisem in brzojavk, katerih vseh radi prevelikega števila ni mogoče našteti. Omenimo naj samo pozdrav ministrskega predsednika gosp. **Bogoljuba Jevtića,** predsednika mariborske mestne občine g. **dr. Lipolda,** predsednika ljubljanske občine g. **dr. Vlad. Ravniharja,** ravnatelja OUZD v Ljubljani tov. **dr. Jožeta Bohinjca,** ministra n. r. g. **Ivana Mohoriča,** upravnega odbora splitske Delavske zbornice, predsednika splitske Delavske zbornice tov. **Markova,** podpredsednika iste zbornice tov. **Perića,** urednika »Radničkog Jedinstva« tov. **Živote Milojkovića** iz Beograda, ljubljanske podružnice »Botič«-a itd.

Resolucija

sprejeta na kongresu narodnega delavstva, organiziranega v Narodni strokovni zvezi, ki se je vršil v dneh 6. in 7. aprila 1935 v Celju.

Nacionalno delavstvo, organizirano v Narodni strokovni zvezi je ob vsaki priliki in ob vsakem času javno in neustrašeno izpovedovalo svoj jugoslovenski nacionalizem, za katerega je vedno tudi doprinašalo razne žrtve. Kljub tem žrtvam pa ni bilo vedno upoštevano tako, kakor bi moralo biti. Zato želimo, da bodi v bodoče jugoslovensko delavstvo enakopravno ostalim stanovom v državi in da se mu kot enakovrednemu poverijo tudi primerne funkcije v javnih korporacijah.

V socialno - političnem oziru je nacionalno delavstvo že večkrat ugotovilo in sedaj ponovno ugotavlja, da naša socialna politika ne kaže one pospešenosti in aktivnosti, kakršno zahteva današnja težka socialna kriza. Zaščita delavcev in nameščencev je še vedno nepopolna, površna in brez prave rešitve.

Kongres narodnega delavstva je zato ponovno prisiljen, da z vso resnostjo in s polnim uvaževanjem težav današnjega časa ponovno poudarja in zahteva naslednje:

1. V vseh panogah naj se najstrožje izvajajo predpisi zakona o zaščiti delavcev, ki se danes na vse mogoče načine izigravajo. Zato je nujno potrebno, da se ojača službo državnih inšpekcij del, katerim je dati možnost večje gibčnosti in pogostejšega nadzora podjetij. Poleg tega naj se postavijo pri sreskih načelstvih, v katerih območju je razvita industrija, socialno - politični referenti.

2. Delavni teden naj se zniža od 48 na 40 ur!

3. Zakon o minimalnih mezdah naj se čimpreje predloži narodnemu predstavništvu, da se s tem čimpreje prepreči znižanje mezd, ki danes ne predstavlja več samo socialno - političnega vprašanja, ampak splošen nacionalni problem. Zakon naj bo sestavljen po načelu, da mora imeti vsako podjetje s svojim delavstvom obvezno kolektivno pogodbo. Dokler ni sprejet zakon o minimalnih mezdah, naj se s posebnimi predpisi ustavi vsako padanje mezd.

4. V zvezi z zakonito zaščito minimalnih mezd je nujna rešitev vprašanja brezposelnosti. Brezposelnost se bo omilila le na ta način, da se bo delavoljnemu ljudstvu preskrbelo dela, bodisi z velikimi državnimi ali samoupravnimi javnimi deli, bodisi s krediti, ki bi se iz raznih socialnih fondov dali na razpolago solidni industriji pod pogojem, da ista zaposli za gototo dobo število delavcev poleg onih, ki so v dotičnem podjetju že zaposleni.

5. Borze dela naj se debirokratizirajo. Z omiljenjem brezposelnosti naj postanejo gibčne in koristne posredovalnice za delo, kar danes v praksi niso, ker je ogromen del njihovega delovanja osredotočen edinole na dajanje malenkostnih podpor.

6. Domačo delovno moč je treba čimbolj zaščititi. Zaposlene inozemce, ki so v ogromni večini boljše plačani od domačinov, naj se čimbolj obdavči v korist brezposelnega fonda.

7. Vsaka nova zaposlitev inozemcev naj se takoj ukine. Ukine naj se tudi zaposlitveno dovoljenje vsem onim inozemcem, ki so pri nas zaposleni že več kot pet let.

8. Prepove naj se zasedanje privatnih služb po onih upokojencih, ki prejemajo pokojnino enako eksistenčnemu minimu.

9. V svrho omiljenja brezposelnosti in preprečitve izkoriščanja delavstva naj se, poleg zgoraj navedenih ukrepov, prepove vsako nadurno in akordno delo.

10. S posebnimi predpisi naj se onemogoči odpuščanje delavstva radi tega, ker se strokovno organizira.

11. Vso pozornost je treba posvetiti vprašanju rudarjev iz revirjev TPD. Nujno je potrebno onemogočenje nadaljnjega nižanja mezd rudarskega delavstva in krčenje delovnih dni, kakor tudi protizakonito deljeno delo.

12. Delavce in nameščence, ki gredo k vojakom, naj se sprejme nazaj v službo, in sicer v isto kategorijo, v kateri so bili pred odhodom k vojakom. Preprečiti se morajo pretirane in krivične kazni, ki se nalagajo delavstvu mnogokrat za pregreške, ki jih delavstvo ni zagrešilo.

13. Najtežje razmere vladajo med tekstilnim delavstvom. Zato je nujno, da se takoj pristopi k izboljšanju teh razmer predvsem v pogledu mezd. Najstrožje naj se v tej panogi izvajajo zakoniti predpisi v pogledu higijene in delovnega časa.

14. Stavbinskemu delavstvu kakor sploh sezonskemu delavstvu naj se nudi v času brezposelnosti čim izdatnejša podpora. Državna finančna politika naj se preuredi tako, da se poživi gradbena delavnost. Predvsem naj se nove stavbe oproste vseh davkov najmanj za 15 let.

15. Potrebna je novelizacija obrtnega zakona v tem pravcu, da se mesto obrtnih razsodišč, katerim bi načeloval politično-upravni uradnik, uvedejo pri okrožnih in sreskih sodiščih višja in nižja obrtna sodišča. Dalje bo treba čimprej izpopolniti določbe o zaščiti obrtnega naraščaja, ki so silno pomanjkljive. Za dosedanje tozadevne določbe je treba doseči najstrožje izvajanje istih.

16. Prenehati se mora s prakso, da se sprejema v uk preveliko število vajencev s tem, da se potem odriva od dela kvalificirano delavstvo. Gospoda resornega ministra prosimo, da izda čimprej uredbo, ki naj regulira v posameznih podjetjih številčno razmerje med vajenci in delavci.

17. Obrtni zakon naj se izpremeni tudi v tem smislu, da službodajalec ne sme delojemalcu odpovedati službe brez tehtnega vzroka. Za določitev tehtnosti vzroka naj se določi posebna komisija, po sklepu katere se šele lahko delojemalec odpusti.

18. Nujno je potrebna poenostavitev predpisov za volitve delavskih in nameščenskih zaupnikov v podjetjih, ki spadajo pod zakon o zaščiti delavstva.

19. Brezpogojno je uvesti zavarovanje za slučaj starosti, onemoglosti in smrti.

20. Eksistenčni minimum delavstva, ki je oproščen davkov, naj se zviša najmanj na znesek Din 1500 mesečnih dohodkov. Davščine naj se uredijo po načelu progresivnosti.

21. Pri javnih delih, ki se izvajajo izven zakona o javnih delih, naj se tudi prvenstveno upošteva delavstvo iz okraja, kjer se javna dela izvršujejo.

22. Državna in samoupravna dela naj se oddajajo izključno samo domačim podjetnikom in uporablja naj se samo domači materijal. Pri teh delih se ne sme licitirati z delavskimi mezdami. Iste je treba pred oddajo del fiksirati tako, da jih podjetniki pri sestavi proračunov že lahko upoštevajo.

23. Delavstvo, zaposleno pri delih, ki se izvajajo iz sredstev bednostnega fonda, naj ima enake mezde, kakor ostalo delavstvo v okraju. Tudi se mora zavarovati to delavstvo za vse one slučaje, za katere mora biti delavec po zakonu zavarovan.

24. Uredba o organizaciji, učnem načrtu, strokovni izobrazbi učiteljev in uporabi učbenikov v strokovnih nadaljevalnih šolah, ki je bila predpisana od ministrstva trgovine in industrije in objavljena v »Službenih novinah« kraljevine Jugoslavije 31. jan. 1935, št. 24-IV-26 ter stopi v veljavo v začetku šolskega leta 1935-36, naj se odgodi tako, da bo stopila v veljavo šele s šolskim letom 1936-37. To pa radi tega, ker bi z izvajanjem uredb stroški za obrtno in trgovsko nadaljevalno šolstvo narasli. Občinski in banovinski proračuni niso tega upoštevali, radi česar bodo primanjkovala sredstva za ureditev tega šolstva v smislu nove uredbe. Neobhodno potrebno je, da se najprej izdelajo in predpišejo učni načrti in da šele nato stopi uredba v veljavo.

25. Neobhodno potrebno je, da merodajni činitelji posvetijo vso skrb vprašanju: Kam z našo doraščajočo mladino?

26. Zahteva se nedeljski počitek v trgovskih obratih vseh onih mest v dravski banovini, kjer isti še ni vpeljan.

27. Zakonitim potem naj se prepreči eksploatacija mladih intelektualcev v privatnih službah. Absolvente raznih šol se namreč sprejema v večmesečno prakso, nato pa se jim enostavno službeno razmerje odpove in sprejme nove ljudi v prakso. Tako postopanje smatra kongres za skrajno nemoralno.

28. Želimo, da se odredi najstrožje nadziranje dela vseh javnih delavskih ustanov v vsej državi ter onemogoči dosedanjo prakso, ki sloni na napačni predpostavki, da je majhen odstotek glasov, oddanih pri zadnjih volitvah v delavske zbornice izven dravske banovine, izraz celokupnega delavstva in nameščenstva in da je preskrba funkcijonarjev vladajoče skupine istočasno tudi rešitev vseh nalog delavskih ustanov.

29. Narodna strokovna zveza bo tudi v bodoče ostala članica Slovanske strokovne zajednice ter bo z vsemi silami delala na tem, da se čimprej ustvari mogočna slovanska delavska fronta. Predvsem pa zahteva, da pride čimprej do ustvaritve enotne nacionalne delavske organizacije v Jugoslaviji. Odbor, ki ima to našo staro željo realizirati, naj svojo nalogo čimprej in čim uspešnejše izvrši.

Delavci!
Delavke!

vstopajte v

Narodno Strokovno Zvezo

Na Oplenac

Tragični marsejski dogodek od 9. oktobra je globoko presunil dušo našega narodnega delavca. Da bi dal vidnega izraza svojemu nacionalnemu čuvstvovanju in svoji globoki ljubezni, ki jo je gojil do blagopokojnega viteškega kralja, je večkrat izražal svojo srčno željo, da bi poromal na Oplenac in se tam na Njegovem grobu poklonil Njemu, ki je tako silno ljubil baš našega malega človeka.

Ta želja narodnega delavstva se sedaj izpolnjuje. Po sklepu seje upravnega odbora bo priredila NSZ za binkoštne praznike romanje na grob našega nepozabnega kralja Mučenika.

Če se bo prijavilo dovolj udeležencev, bo vozil iz Ljubljane poseben brzovlak, ki se bo do Zagreba ustavil samo na tistih postajah, v bližini katerih se nahajajo naše podružnice (Litija, Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Zidani most in Rajhenburg).

Udeleženci z Gorenjskega se bodo pripeljali z rednimi vlaki do Ljubljane, udeleženci iz bivšega Štajerskega in Koroškega pa do Zidanega mosta, kjer bodo potem vstopili v posebni vlak. Za vse te udeležence je zaprošena tretjinska voznina od njihovega bivališča do Ljubljane odn. Zidanega mosta.

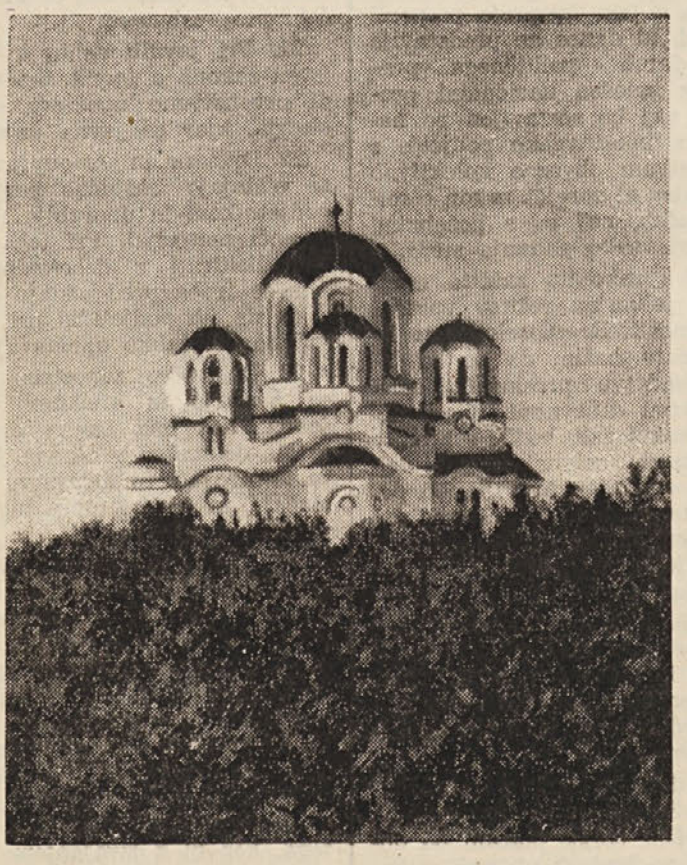

podružnicam tozadevne okrožnice ter navodila glede potovanja in stroškov. Kdor se namerava romanja udeležiti, naj se prijavi pri svoji podružnici, kjer bo izpolnil svojo prijavo. Vsakdo lahko vzame s seboj tudi svoje prijatelje in znance, posebno pa so vabljeni simpatizerji našega pokreta.

Program romanja, katerega pokroviteljstvo je prevzel naš odlični prijatelj g. minister za socijalno politiko in narodno zdravje d r. D r a g o M a r u š i č, je sledeč:

Odhod iz Ljubljane odn. Zidanega mosta bo na binkoštno soboto (8. junija) zvečer. Prihod v Mladenovac v nedeljo 9. junija okrog 10. ure dopoldne. V Mladenovcu bodo pripravljeni avtomobili, s katerimi se bodo udeleženci takoj odpeljali v 27 km oddaljeno Topolo. Tu se bodo formirali v povorko ter tako odkorakali v cerkev na Oplencu, kjer bo poklonitev na grobu blagopokojnega kralja Aleksandra. Po poklonitvi bo razgledovanje kraljevske zadužbine sv. Jurija in Topole, nato pa povratek v Mladenovac, kjer bo za udeležence v raznih restavracijah pripravljeno kosilo. Iz Mladenovca se bo odpeljalo z vlakom okrog 4. ure popoldne v Beograd, kjer se bo v skupinah razgledovalo našo jugoslovensko prestolnico. Povratek iz Beograda bo okrog polnoči, tako da bo lahko vsak udeleženec, tudi oni, ki je iz najoddaljenejšega kraja, na binkoštni ponedeljek zvečer doma.

Stroški romanja znašajo za člane NSZ ter njihove bližje sorodnike Din 160.—, za nečlane pa Din 200.—. V ta znesek je všteta vožnja z vlakom od Ljubljane odn. Zidanega mosta do Mladenovca in nazaj, avtomobilska vožnja od Mladenovca do Topole in nazaj ter kosilo v Mladenovcu.

Vsakdo, ki se za romanje prijavi, mora izpolniti prijavnico, ki jo dobi pri podružnici NSZ ali jo pa naroči pri tajništvu NSZ v Ljubljani, ter jo mora lastnoročno podpisati. Istočasno s prijavo mora položiti kavcijo v znesku Din 50.—. Te zneske bodo podružnice poslale centrali NSZ skupno s prijavnicami najkasneje do *10. maja*. Ostanek je treba plačati najkasneje do *1. junija*. Kdor pa more, naj plača celotni znesek takoj.

Podroben spored potovanja in druga navodila bomo javili podružnicam potom posebnih okrožnic ter v prihodnji številki našega lista.

Vsi, ki se nameravajo romanja udeležiti, naj se strogo drže omenjenih datumov, ker kasnejše prijave centrala ne bo mogla vpoštevati.

Pripominjamo, da bo binkoštno romanje narodnega delavstva najcenejše, kolikor jih je bilo do sedaj organiziranih, zato pričakujemo, da bo udeležba res velika. Nihče naj ne zamudi te ugodne prilike in naj se čimpreje prijavi.

Nova uredba o zaposlitvi tujcev

Od perečih vprašanj, ki nujno zahtevajo ugodne rešitve, je bilo tudi vprašanje zaposlitve tujcev v naši državi. Gospod minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Drago Marušič je na podlagi točke 1 čl. 57 finančnega zakona za proračunsko leto 1934-35 izdal uredbo o zaposlitvi tujih državljanov, po kateri ne sme biti noben tuji državljan, na katerega se nanašajo določbe te uredbe zaposlen in ne sme opravljati nobenega samostojnega dela, dokler ne dobi dovoljenja za svojo zaposlitev (čl. 2).

Kdo je tuj državljan, ki spada pod to uredbo določata finančni zakon in čl. 1. te uredbe.

Pod določbe uredbe ne spadajo nekatere kategorije tujih državljanov, važnih za domače gospodarstvo, kakor n. pr. učenjaki in podobni specialisti, dopisniki tujih listov in tujih časnikarskih agencij, uslužbenstvo in šoferji, ki so zaposleni pri diplomatskih zastopnikih (drugi odstavek čl. 2).

Dovoljenja za zaposlitev se glase na ime delodajalca, izjemno pa na ime tujega državljana, kadar gre za politične begunce, za osebe, rojene v naši državi, in osebe, ki so prišle pred 14. junijem l. 1922. (čl 3.)

Dovoljenje se da v načelu za kvalificirana dela oseb, ki imajo posebno strokovno izobrazbo in v kolikor to dopušča stanje domačega trga, in še nekatere druge kategorije tujih državljanov, ki so ali naše narodnosti ali pa rojeni in vzgojeni v naši državi, ali so pa prišli pred 14. junijem 1922 (to je pred sprejetjem zakona o zaščiti delavcev (politični begunci itd. (čl. 4).

Dovoljenje se lahko da za določen čas, toda za največ leto dni, in za nedoločen čas, ki velja do preklica. Oseba, ki dobi dovoljenje za nedoločen čas, je dolžna to dovoljenje dati v evidenco pri krajevni politični oblasti (čl. 5).

Tuji državljan sme biti zaposlen samo za dobo, v svojstvu, pri delu in podjetju in na področju, ki je v dovoljenju navedeno. Poleg prošnje za dovoljenje mora delodajalec predložiti tudi nekatere osebne podatke o tujem državljanu; če je dovoljenje osebno, mora pa te podatke dati oseba, na katere ime se glasi. Prav tako mora delodajalec predložiti sodbo javne borze za delo in delavske zbornice o tem, ali je kaj nezaposlenih domačih delovnih sil dotične stroke, za katero prosi dovoljenja tuji državljan (čl. 10, 11. in 12).

Podeljevanje dovoljenj in podaljšanje dovoljenj se izvrši z izpolnitvijo nekaterih pogojev (čl. 9).

Z vsakim tujim državljanom, ki ga delodajalec pripelje iz inozemstva in ga potem spet odpošlje, mora delodajalec skleniti pogodbo, koliko mu gre na račun potnih stroškov, kakor tudi, da ne bo imel hujših pogojev od domačih delavcev. Delodajalec mora voditi register o zaposlitvi tujih državljanov in v roku 10 dni po vstopu oz. izstopu prijaviti prvostopni oblasti tujca, ki ima osebno dovoljenje za delo. Po tej uredbi je pristojna prvostopna oblast ban, drugostopna pa ministrstvo za socialno politiko s pristojnostjo, ki jo odreja čl. 8.

Pri vsaki prvostopni oblasti obstoji poseben odbor, ki podaja svoje mnenje banu, ki nima obveznega značaja.

Člena 17. in 18. določata, kdaj izdano dovoljenje izgubi veljavo in kdaj se more razveljaviti sklep prvostopne oblasti s pritožbo v roku 14 dni na ministra za socialno politiko in narodno zdravje.

Čl. 21. odreja globe od 100 do 10.000 Din, ki se imajo plačati v fond za neposredno podpiranje nezaposlenosti delavcev.

Čl. 22. daje možnost ministru za socialno politiko, da po zaslišanju zainteresiranih ministrov, če se pokaže potreba, določi številčno stanje nezaposlenih in na podlagi tega zaposlitev tujih delovnih moči omeji ali pa popolnoma prepove za posamezne kraje ali mesta v naši držav,i oziroma za posamezne stroke ,če je velika nezaposlenost domačih delovnih sil.

Minister za socialno politiko sme po zaslišanju zainteresiranih ministrov predpisati letno takso v znesku 200 do 5000 Din za zaposlitev tujih državljanov tistih držav, ki pobirajo takso za zaposlitev naših državljanov ali pa delajo zapreke ali popolnoma onemogočajo njihovo zaposlitev. Ta taksa pojde v fond za neposredno podpiranje nezaposlenih delavcev.

Čl. 24. odreja, da brez soglasja ministra za socialno politiko glede zaposlitve tujih državljanov ne smejo vnesti nikake določbe v pogodbe, ki bi jih državna ali javna samoupravna telesa sklenila z domačimi ali tujimi podjetji o raznih naročilih ali delih.

Čl. 25. odreja, da določbe pogodb, sklenjenih z drugimi državami, imajo veljati.

Po odst. 2, čl. 28. sme minister za socialno politiko v soglasju z ministrskim svetom, če se pokaže potreba, odrediti revizijo vseh dovoljenj oziroma izkazil, izdanih na nedoločen čas po uveljavljenju te uredbe in nadomestiti dovoljenja z novimi, v kolikor bodo izpolnjeni pogoji po tej uredbi.

Ostali členi uredbe se nanašajo na postopek pri podeljevanju dovoljenj, na kartoteko in statistiko in na predpisane obrazce in legitimacije o poklicu, ki jo mora imeti vsak tuji državljan.

Živ zakopan — umrl

V nedeljo 14. aprila zjutraj se je pripetila v Pobrežju pri Mariboru težka nesreča. Delavec Avgust Kelnarič je kopal vodnjak, pri tem pa ga je zasulo. Takoj so prišli na lice mesta gasilci in še več drugih strokovnjakov, ki so se vse do srede 17. aprila mučili, da bi nesrečneža rešili. Toda ves trud je bil zaman. Nesrečni delavec je v velikih bolečinah umrl in šele mrtvega se jim je posrečilo po nekaj dneh spraviti iz zasute jame.

Pri današnjem visokem razvoju tehnike pomeni ta slučaj brezdvoma brezmejno sramoto in škandal, ki mu ga ni para. Mi nikakor ne odrekamo dobre volje vsem onim, ki so pomagali pri reševanju. Toda samo dobra volja je v takih slučajih le premalo. O reševalnih delih so se čule in se še čujejo najrazličnejše kritike. Nas te toliko ne zanimajo, kakor pa vprašanje: Kdo je kriv smrti mladega delavca? Kdo je kriv, da se v več kakor 70 urah ni posrečilo nesrečneža odkopati? Kdo bo sedaj oni, ki bo prevzel to krivdo nase? Pa naj jo že prevzame kdorkoli, sramote in blamaže nas ne reši nihče.

Ker se širijo o tem slučaju najrazličnejše govorice, je nujno potrebno, da se najstrožje preiščejo. Nikakor se ne sme dopustiti, da bi padla kakršnakoli krivda na one, ki so pokazali veliko dobre volje. Opustiti pa se tudi ne sme, da bi ušli zasluženi kazni oni, ki so povzročili smrt delavca s svojo malomarnostjo ali pa s tem, da v svojem samoljubju niso pravočasno poklicali na pomoč strokovnjakov, ki bi bili v stanu rešiti mlado življenje.

Nacionalna javnost najstrožje obsoja način reševanja Kelnariča ter zahteva preiskavo in najstrožje kaznovanje krivcev. Tozadevna pritožba je že odposlana g. ministru za socijalno politiko in narodno zdravje ter g. banu dravske banovine. Čujemo tudi, da se mariborsko državno tožilstvo zanima za ta slučaj.

Nova težka žrtev dela

Jakob Žulovec

Ko se je vse pripravljalo k praznikom Vstajenja in je vse, vzlic težkim časom, bilo že praznično razpoloženo, je prišla k nam tužna vest o težki nesreči, ki se je pripetila v vevški papirnici, kjer je delo zahtevalo svojo novo žrtev in nam vzelo priljubljenega tovariša in prijatelja, dolgoletnega našega borca in funkcionarja, tovariša **Jakoba Žulovca.**

Jakob Žulovec je bil vesten in priden delavec. Nesreča se mu je pripetila pri popravilu parnega kotla, ko je zadel ob špulo generatorja, po katerem kroži električni tok, ki mu je prizadel smrt.

Pokojnik je bil vzor moža in očeta in joka za njim poleg žene, pet nepreskrbljenih otrok, katerim je delo vzelo očeta in hranitelja.

Naš dragi tovariš Žulovec je užival med delavstvom lep sloves in je bil pri tovariših zelo priljubljen. Skozi dolga leta je bil vnet zagovornik delavskih pravic in se je aktivno udeleževal dela v naši organizaciji. Bil je ustanovitelj naše vevške podružnice in dolgoletni član našega upravnega odbora. Pri imenovanju zadnje samouprave v OUZD, je bil od ministra za socijalno politiko imenovan za člana nadzorstva OUZD in je to častno službo opravljal z vso vestnostjo in idealizmom.

Naš pokret je veliko izgubil v pokojniku, kajti izgubil je enega redkih borcev za delavske pravice, ki so neustrašeno v vsakem času visoko dvignili svoj glas za zatirane. Dragega Jakoba se bomo spominjali vselej z dolžno zahvalo za vse, kar je storil za pokret in delavstvo dobrega.

Njegovo smrt sta naznanjali črni zastavi na Delavski zbornici in palači OUZD, ki sta zgovorno pričali, da je delo zahtevalo novo žrtev in da smo dali to žrtev na oltar delu mi, narodni socijalisti.

Slava našemu dragemu tovarišu Žulovcu! Njegovi težko prizadeti družini naše iskreno tovariško sožalje.

★

Pogreb tov. Jakoba Žulovca se je vršil v četrtek 18. aprila izpred hiše žalosti v D. M. v Polju. Žrtvi dela je izkazala poslednjo čast ogromna množica ljudstva, med katero smo opazili zastopnike OUZD g. podpredsednika Josipa Rebeka, tov. Vladimirja Kravosa in ravnatelja tov. dr. Jožo Bohinjca z večjim številom uradništva OUZD, močno zastopstvo NSZ s predsednikom tov. Juvanom na čelu, zastopnike vevške papirnice, ter zastopnike domačega Sokola in drugih nacionalnih društev. Pogreba se je tudi udeležilo skoro vse delavstvo in uradništvo vevške papirnice. Od hiše žalosti se je razvil dolg sprevod s praporom NSZ na čelu in mnogimi venci, ki so jih položili na krsto pokojnika njegova družina, sodelavci, strojniki in ravnatejstvo OUZD. Domači pevci so zapeli v srce segajoči žalostinki: pred hišo žalosti »Vigred se povrne«, pred odprtim grobom pa »Človek glej«.

Veličasten pogreb je pokazal, kako priljubljen je bil pokojnik in kako zna ljudstvo ceniti težko žrtev dela. Hudo prizadeti rodbini in sorodnikom je bilo v veliko tolažbo to, da se je od blagega pokojnika poslovilo tako veliko število prijateljev, tovarišev in znancev.

Žrtvi dela: Slava!

Kdo laže in obrekuje?

Odgovor na odprto pismo g. dr. Živka Topalovića

G. dr. Topalović, generalni sekretar Delavskih zbornic in nosilec nepotrjene liste »Zveze delovnega ljudstva«, je naslovil v slovenskem marksističnem tisku, t. j. v »Delavski politiki« in v »Delavcu« dne 10. aprila t. l. odprto pismo na vse svoje »obrekovalce in natolcevalce«. V tem pismu, ki je pred vsem namenjen nacionalistom, je na prostaški in za akademsko izobraženega človeka nedostojen način naslovil na mojo osebo naslednje stavke:

»Čujem tudi, da je g. Bučar, tajnik nacionalističnih organizacij, trdil, da sem preprečil sprejetje zakona o minimalnih mezdah. Ako je g. Bučar kaj takega trdil, potem laže in obrekuje. Pozivam ga, da svoje obrekovanje javno dokaže. Če tega ne bo storil, mu bom ob prvi priliki pljunil v lice kot nedostojnemu javnemu delavcu in pozivam vse moje prijatelje, da store isto.

G. Bučar je šel v deputaciji Delavskih zbornic skupno z 12 našimi sodrugi k ministru financ v Beogradu. G. Bučar je moral slišati na lastna ušesa, da sem jaz v imenu vse deputacije zahteval, da se sklene zakon o minimalnih mezdah in ukine enoodstotni davek na uslužbenski davek. Ako je g. Bučar trdil narobe, potem je zavedno lagal in nosi zato tudi vso moralno odgovornost.«

Ne odgovarjam g. Topaloviću zato, ker me on poziva, naj svoje trditve dokažem, niti ne zaradi tega, da bi se bal njegovega pljunka, čeprav vem, sodeč po njegovi korpulentnosti, da mora biti precej obilen. Ne! Odgovarjam zaradi tega, da vidi vsa javnost, kako daleč gre demagogija onih, ki danes vladajo v Delavskih zbornicah.

Gospod Topalović! Trdil sem, trdim in bom trdil, da ste vi bili proti zakonu o minimalnih mezdah. Povsod sem trdil na javnih shodih, da so bili ob priliki ankete predloženi razni načrti zakona o minimalnih mezdah (Krekićev, Benkov, Uratnikov itd.), da pa ste Vi, gospod Topalović, bili tisti, ki ste v komisiji izjavili, da je zakon o minimalnih mezdah neizvedljiv. Tudi ste trdili, da je ni sile v Jugoslaviji, ki bi mogla izvesti zahtevo, da bi vsako podjetje moralo obvezno skleniti s svojim delavstvom kolektivno pogodbo. In ker niste hoteli, da Vaše mišljenje pred javnostjo ne bi značilo umika po zahtevi sklenitve zakona o minimalnih mezdah, ste predlagali, naj se mesto načrta zakona o minimalnih mezdah napravi »predlog o donošenju zakona za uspostavu odbora za suzbijanje nelojalne kokurencije i zloupotrebe kod odredjivanja radničkih nadnica u izvesnim privrednim granama«. Ali je to, gospod doktor, ki ste pravnik, v Vaših očeh zakon o minimalnih mezdah? Menda se vendar nočete varati tudi samega sebe? V mojih očeh in v očeh mojih tovarišev znači Vaš predlog popolno kapitulacijo pred zahtevo po zakonu o minimalnih mezdah. In če Vi, gospod Topalović, še trdite, da jaz lažem, potem mi Vi svetujte, kateri najmilejši izraz naj jaz, ki sem javno pribil resnico, rabim za Vašo demagoško zavijanje resnice. Beseda laž je za to premila! Ni nedostojno mene, kot javnega delavca, da sem javno povedal resnico, nedostojno pa je za Vas, gospod doktor, da na tako prostaški način, kakor ste storili v svojem odprtem pismu, pobijate resnico, ki Vam je neprijetna.

Res je, da sem bil v deputaciji 12 Vaših sodrugov pod Vašim vodstvom pri g. ministeru financ in tudi je res, da ste pri njem zahtevali ukinitev enoodstotnega dodatka na uslužbenski davek. Ni pa res, da bi bil jaz kdaj trdil, da Vi tega niste storili. Če so Vas Vaši ljubljanski informatorji napačno informirali, potem jim kot njihov sodrug resno svetujte, naj se sami udeležujejo mojih shodov, da Vam ne napravijo v bodočnosti kakšne večje blamaže. Vesti iz prvega vira so najzanesljivejše in zato naj ne pošiljajo poslušat mojih govorov ljudi, ki me v svoji zaslepljenosti razumeti nočejo. Kar pa se tiče Vaše trditve, g. doktor, da bi bil moral slišati na svoja lastna ušesa, da ste se Vi pri g. finančnem ministru zavzemali za zakon o minimalnih mezdah, moram javno pribiti, da je ta Vaša trditev neresnična! Vi ste gospodu ministru razlagali svoj »predlog o sklenitvi zakona za vzpostavitev odbora za pobijanje nelojalne konkurnce in zlorabe pri odrejanju delavskih mezd v nekaterih gospodarskih panogah«, niste pa postavili zahteve po zakonu o minimalnih mezdah. To sem čul na svoja lastna ušesa, kakor je to moralo čuti vseh Vaših 12 sodrugov.

Nimam namena polemizirati z ljudmi, kakršni so g. Topalović in njegovi ljubljanski informatorji. Zato tudi ne bom dalje dokazoval demagoškega zavijanja resnice v citiranem odprtem pismu. Pripominjam samo, da bom tudi v bodoče brezobzirno pobijal demagogijo današnjih vlastodržcev Delavske zbornice ter vsako nemoralo, ki se bo v javnosti pojavljala, pa naj prihaja od katerekoli strani. Grožnje s pljunki in očitanje laži me od tega ne bodo odvrnile in če to stori še kdo močnejši kakor je g. Živko Topalović. Nova mladina je na pohodu in z njo prihaja nova doba, v kateri ne bo več prostora za ljudi, ki bi se jih moralo že zdavnaj na ta ali drug način izločiti iz našega javnega življenja.

Vekoslav Bučar.

Zakaj pa to

Pri pripravljalnih delih za svečanosti evharističnega kongresa na štadionu je zaposlenih 43 Ličanov in Bosancev

Koncem meseca junija se bodo vršile v Ljubljani velike katoliške verske svečanosti v obliki evharističnega kongresa. Glavne svečanosti se bodo vršile na bivšem orlovskem štadionu ob Tyrševi cesti. Da pa bi mogel ustrezati vsem potrebam raznih prireditev, so potrebna na njem še razna dela, ki jih je prevzelo ljubljansko podjetje Gabrijelčič. In ker ta dela opravlja ljubljansko podjetje, bi vsak normalen človek mislil, da bo isto zaposlilo prvenstveno delavstvo iz domačega kraja. Temu pa ni tako, kajti podjetje je pri teh delih zaposlilo 43 Bosancev in Ličanov, medtem ko naši delavci hodijo sestradani in raztrgani po ljubljanskih ulicah. Mezde teh delavcev so sledeče: 25 delavcev dobiva urno mezdo 2.50 Din, 12 delavcev 2.75 Din in samo njih 5 najvišjo mezdo 3 Din na uro. Iz tega lahko sklepamo, da je podjetje zaposlilo imenovane delavce samo zaradi tega, ker jim lahko plačuje nižje mezde kot domačim. Če je to v skladu s krščanskimi načeli socijalne pravičnosti, pustimo razmišljati prečastitim gospodom prirediteljem kongresa. Mi samo **najodločnejše protestiramo proti takemu načinu nižanja delavskih mezd.** Obenem pa podčrtavamo, da se nismo nikdar motili, če smo trdili, da se pri denarju neha vsako versko prepričanje, kajti od zaposlenih delavcev so po večini po veri sami muslimani. Mi nismo nikdar delali razlike med posameznimi pripadniki raznih veroizpovedi, ker smo vedno v vsakem človeku gledali predvsem le človeka, in za to smo tudi vedno zahtevali za vse enake pravice. Zahtevamo jih tudi danes in če že ne more biti drugače kakor je, potem je treba tudi delavcem, ki sedaj delajo na štadionu, čeprav so muslimani, dati tako mezdo, kakršno bi imeli delavci iz Ljubljane.

Topalovićeva lista ni potrjena

Kakor je znano, je vodja marksistov in generalni tajnik Delavskih zbornic dr. Živko Topalović sestavljal za volitve v narodno skupščino, ki bodo 5. maja, posebno marksistično kandidatno listo, ki se je pri nas v dravski banovini imenovala lista »Zveze delovnega ljudstva«, izven nje pa lista »jugoslovenskih socijalistov«. Vse skupine, ki so nameravale pri volitvah 5. maja nastopiti s svojimi listami, so morale do 19. aprila predložiti kasacijskemu sodišču v Beogradu liste v potrditev. Tako je storil tudi dr. Topalović, čeprav se je še zadnji dan — in to celo v vrstah pravovernih marksistov — trdilo, da lista ni v redu. In res, kasacijsko sodišče v Beogradu je Topalovićevo listo zavrnilo, ker je vsebovala vse polno napak, ki jih po določilih volilnega zakona ne bi smela imeti. Nas zelo čudi, da je g. Topalovič kot bivši advokat tako slabo prečital volilni zakon. Tudi žal nam je, da mu ni dana prilika nastopiti pri volitvah s samostojno listo, ker le takrat bi lahko videli, koliko je še takih, ki verjamejo v odrešilnost marksizma. Kaj pa če niso bile napake namenoma storjene, ker je pač vsak pameten človek že v naprej vedel, da bo ta lista težko zbrala 50.000 glasov, kolikor jih volilni zakon predpisuje, da pride skupina sploh v poštev pri sestavi bodoče narodne skupščine? Naj bo že kakorkoli, gotovo je, da bodo sedaj marksisti trdili, da je bila njihova kandidatna lista popolnoma v redu, toda... zavijanje resnice je že od nekdaj marksistična špecijaliteta.

Zopet rudniška nesreča

V rudniku Novo brdo pri Kosovski Mitrovici se je 15. aprila ob pol enajstih ponoči zgodila težka nesreča, ki je zahtevala smrt treh delavcev, eden pa je bil težko ranjen. Odtrgalo se je namreč železno dvigalo, ki je vodilo iz rudniškega rova, in strmoglavilo 180 delavcev v globino. Ranjeni delavec Čudić je povedal na vprašanje, kako se je nesreča pripetila, da je zakrivilo nesrečo rudniško podjetje, ki je imelo le nekvalificirane delavce, zlasti mašiniste, t. j. vodje, ki so nepravilno ravnali z dvigalom.

Vesti o nesrečah v raznih rudnikih v naši državi se v zadnjih letih kar grmadijo. Skoraj ne mine mesec, da se ne bi zgodilo po več manjših ali večjih rudniških nesreč. Skoraj v vseh slučajih je preiskava dognala, da so nesreče zakrivila na ta ali drug način podjetja sama. Zato je že skrajni čas, da se merodajna oblastva zganejo in temeljito pretipajo vsa podjetja, ki po večini brezvestno pošiljajo delavstvo v smrt.

Naš pokret

Izredni delegatski zbor

V smislu sklepa rednega delegatskega zbora, ki se je vršil dne 6. aprila v Celju, je izvrševalni odbor NSZ sklical izredni delegatski zbor, ki se bo vršil v Ljubljani v nedeljo dne 12. maja 1935 v dvorani OUZD. Dnevni red je sledeč: 1.) razprava o pravilih, organizacijskem redu in pravilnikih ter sprejem istih; 2.) dogovor radi pohoda na Oplenac; 3.) predlogi in pritožbe; 4.) slučajnosti.

Vsem podružnicam je izvrševalni odbor dostavil osnutke pravil, organizacijskega reda in pravilnikov, ki jih naj pregledajo in pošljejo svoje eventuelne opazke do 5. maja t. l. Podružnice naj poskrbijo, da bodo sigurno poslale svoje delegate.

ORS in naša resolucija

Po našem celjskem kongresu je imel ORS več okrožnih konferenc, na katerih se je razpravljalo tudi o naši celjski resoluciji. Ista je bila povsod v celoti in z odobravanjem sprejeta. Istočasno je bila povsod ugotovljena popolna soglasnost med ORS-em in NSZ ter z navdušenjem pozdravljena inicijativa NSZ, da se ustanovi Unija jugoslov. sindikatov. ORS-ove okrožne konference so tudi potrdile sklepe, storjene na celjski konferenci za ustanovitev Unije.

Podružnice nam pišejo:

Celje

Predrznost, ki ne sme ostati nekaznovana! O priliki kongresa narodnega delavstva je bila tudi na hiši tukajšnje ekspoziture OUZD razobešena v počastitev gostov državna zastava. Toda na hiši je visela le kratek čas. Zelo je bodla v oči uradnika celjske ekspoziture OUZD Josipa M a r a, ki jo je že na dan delegatskega zbora samovoljno in lastnoročno odstranil. To dejanje je ponoven dokaz marksističnega sovraštva do vsega, kar je nacionalnega. Zato je skrajni čas, da se tudi rdečim brezdomovincem enkrat že energično stopi na prste. Zahtevamo, da se ta slučaj najstrožje kaznuje.

Jesenice

Občni zbor podružnice NSZ se je vršil v nedeljo 17. marca t. l. v prostorih Sokolskega doma na Jesenicah. Udeležba je bila razveseljiva. Še večja pa bi bila, če se istega dne ne bi vršile mednarodne skakalne tekme v Planici, kamor je tudi odšlo večje število članov. 15. redni občni zbor je otvoril in vodil predsednik tov. Zupan Tina, ki je uvodoma pozdravil vse navzoče, zastopnika centrale tov. Juvana Rudolfa, zastopnike podružnic iz Javornika, Žirovnice in Blejske Dobrave ter se v lepih besedah spominjal blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Pozval je zborovalce, da vstanejo in zakličejo trikrat »Slava«. Enako se je spomnil tudi umrlega tovariša Šlibarja Avgusta. Za tem je podal predsedniško poročilo. Iz njega je bilo razvidno, da je bilo organizacijsko delovanje v minulem letu prav pestro. Lep uspeh je sklenitev kolektivne pogodbe. Tudi razne napade na delavstvo, ki so bili večkrat neutemeljeni, je organizacija dobro parirala. Podružnični zastopniki so se udeležili vseh razprav med podjetjem in delavstvom. Posebna pažnja se je posvečala sprejemanju novih delavcev. Z ostalima organizacijama smo zahtevali, naj se upoštevajo pri sprejemu novih delavcev predlogi organizacij. Podružnica je v svoji resoluciji na tukajšnje županstvo zahtevala, da tudi ono intervenira naj se predvsem zaposli brezposelne iz občine in iz sreza. Enako važnost je podružnični odbor polagal na ureditev nekaterih vprašanj, odnosno dajatev pri krajevni bratovski skladnici, ki so bile rešene v korist delavstva. Podružnica je aktivno sodelovala pri reševanju vseh vprašanj, ki so se v letu obravnavala. Da so bile upoštevane zahteve delavstva je pripomoglo tudi to, da so v nujnih aktualnih slučajih nastopale vse tri organizacije enotno. Ugotovilo se je tudi, da naši člani prav agilno delujejo v občinski upravi. Zahvalo se je izreklo Sokolskemu društvu, ki nudi podružnici svoje prostore, kakor tudi poročevalcu »Slovenskega Naroda« in drugim, ki so pripomogli podružnici k njenemu uspešnemu delovanju. Prepričani smo, da bodo tudi v bodoče podpirali upravičene težnje nacionalnega delavstva.

Podpredsednik tov. Lavsegar je podal poročilo za obrat Javornik.

Tajniško poročilo je podal tov. Marković Ivan. Tudi to poročilo je bilo dokaz resnega dela v podružnici, zlasti pa veliko odposlanih dopisov in resolucij, rednih odborovih sej, sestankov in javnih shodov.

Razveseljiv je tudi napredek članstva. Kljub temu, da se je ustanovila podružnica na Javorniku in je nekaj članov od naše podružnice prestopilo v novoustanovljeno podružnico se zaznamuje 110 članov porastka.

Zapisnikar zbora org. zaupnikov tov. Lajner Adolf je podal poročilo, iz katerega je razvidno, da je tudi ta zbor pod predsedstvom tov. Puca Matevža vestno opravljal svoje delo. Ugotovil je tudi, da mora v bodočem letu ta zbor biti še boljše organiziran.

Blagajniško poročilo je podal tov. Iskra Franc. Tudi iz tega poročila se vidi napredek organizacije, tako na izplačanih bolezenskih in brezposelnih podporah, kakor tudi porabljene vsote v prosvetne svrhe. Zahvalo je izrekel nekaterim, ki so darovali prostovoljne prispevke. Podružnica razpolaga tudi z dobro urejeno knjižnico, v kateri je nad 800 knjig, toda obisk je bil v minulem letu minimalen. Pričakuje se, da se bo obisk izboljšal zlasti, ker se namerava nabaviti večje število novih knjig.

Tov. Lavsegar je podal po nalogu nadzorstva predlog in razrešnico odboru, ki je bila soglasno sprejeta.

Predsednik I. O. tov. Juvan Rudolf se je zahvalil odboru zlasti pa zavednosti članstva, ki se zaveda pomena borbene strokovne organizacije. Omenil je tudi, da je bil prepričan že takrat, ko je prišel prvič orat na Jesenice ledino nacionalne delavske organizacije in mu je bil takrat onemogočen shod od strani marksistov, da so mu marksisti samo onemogočili govor, da pa bo zasejano seme moralo vzkliti. Da se ni varal je pokazal ta občni zbor. Obrazložil je tudi pomen letošnjega našega kongresa v Celju, ki se bo vršil dne 7. aprila, za katerega pričakuje častne udeležbe tudi s strani jeseniških delavcev.

Nato so se vršile volitve novega odbora. Izvoljeni so bili za predsednika tov. Zupan Tina, za podpredsednika tov. Lavsegar Rado in tov. Kus Jože, za tajnika Marković Iv. in tov. Lajner Adolf, za blagajnika tov. Sodja Franc, za gospodarja tov. Avsenik Janko, za odbornika tov. Puc Matevž, v nadzorstvo pa tov. Iskra Franc in tov. Štravc Franc. Preuredil se je tudi zbor org. zaupnikov, ki se je pretvoril v upravni odbor podružnice tako, da so v tem odboru zastopani vsi obrati tovarn Kranjske industrijske družbe.

Po zaključenih volitvah je podal važne smernice organizacijskega dela za tekoče leto tov. predsednik in s tem zaključil ob splošnem navdušenju članstva občni zbor.

Krajevna bratovska skladnica na Jesenicah razglaša: Za mesec april 1935 se odreja sledeči vrstni red zdravniške službe ob nedeljah in praznikih, in si-

cer za vse družinske člane brez razlike na njih bivališče, t. j.: 7. aprila g. dr. Čeh Milan, 14. aprila g. dr. Kogoj Frančišek, 21. in 22. g. dr. Čeh Milan, 28. g. dr. Kogoj Frančišek. — Predsednik: Dr. M. Obersnel, s. r.

Ljubljana

Zveza zidarjev, tesarjev in gradbenih delavcev sporoča svojemu članstvu, da sprejema tov. blagajnik članarino vsak četrtek od 18. do 19. ure ter ob nedeljah od 9. do 11. ure v prostorih tajništva NSZ.

Strojne tovarne. Brezposelni delavci iz strojnih tovarn in livarn se tem potom iskreno zahvaljujejo za tovariško podporo, ki so jo prejeli ob priliki razdelitve parskega sklada od zaposlenih tovarišev, članov NSZ. Člani NSZ, ki so zaposleni v strojnih tovarnah, so ves svoj delež na parskem skladu razdelili med najbolj potrebne brezposelne.

Mežica

Sv. Helena pri Črni. Rudarsko okrožje Helena šteje še precejšnje število delavcev, ki so po večini poročeni in imajo veččlansko družino. Več družin pa že ima šoloodraslo mladino, posebno fante, za katere pa njih očetje ne vedo kam z njimi. S strahom gledajo v njihovo bodočnost, kaj bo iz njih? Sami jim ne morejo nuditi pogojev in podlage za bodoče življenje. Če se loti teh mladih ljudi bolezen, katero bi imenovali kleptomanijo, se ne smemo čuditi in jih zasramovati, kakor tudi ne njih roditeljev, zakaj oni so krivi toliko, kolikor jim v današnjem času morejo nuditi skorjico kruha, vzgoje in kar je najbolj važno, temelj za njih bodoče življenje in eksistenco. Pri nas obstoja društvo, ki ima zelo vzvišeno humanitarno nalogo, da podpira šoloobvezno mladino; je pa njegov delokrog zelo omejen. Na občnem zboru tega društva je neki član, oče mnogobrojne družine stavil predlog, da bi se poskrbelo tudi za to šoloodraslo mladino in našlo poti in sredstva, da bi bila ta naša mladina deležna enkrat tudi človeka vrednega življenja in kruha. Bodoči odbor tega društva je vzel predlog na znanje, kateri je velike važnosti in si ga osvojil, da ga na svoji seji vzame v pretres. Mi pozdravljamo ta idealni korak. Vprašujemo pa se, ali ga bo tudi možno izpeljati, ker bo zahtevalo to mnogo truda in sredstev, katere pa na žalost družinski očetje težko zmoremo. Pribijemo pa, da je naše delavstvo bilo preveč indiferentno proti vsemu. Misliti bi moralo, kaj bomo jedli jutri, kaj čez leto dni, kaj čez desetletja, kaj tedaj, ko bomo stopili v zasluženi pokoj, kaj tedaj, ko si ustvarimo družino, kaj potem, ko bo mladina dorasla. In danes je že to tukaj in gledamo in strmimo: Kaj bo? Sam človek v današnji družbi ne pomeni nič, treba se je združiti, treba se je po stanu organizirati, ker le tem potem boste nudili lahko vaši mladini izobrazbo, zabavo in tudi to, kar je bilo pri omenjenem društvu predlagano. Strokovne organizacije so k temu prikrojene, v njih delati in se brigati, ne samo za sebe, ampak tudi za svoje sotrpine in kar je danes velike važnosti, za našo šoloodraslo mladino. Lepo je slišati geslo: Mladina je naša bodočnost, ali kakšna pa, ko še z mezincem nismo mignili za njo tam, kjer bi morali. Dajmo očetje in tudi drugi, katere še danes mogoče to ne tangira toliko, pride pa čas, ko bo tudi vas zaskrbelo to vprašanje. Torej prva pot nam je volišče, da tam oddamo naše glasove za človeka, ki čuti z nami in so mu razmere znane. To je naš kandidat Doberšek, on kot izvoljeni poslanec bo tudi zastopal vse tozadevne naše interese. — Rudar F. O.

Prevalje

Kakšen marksist je Doberšek? Naši rdeči nasprotniki ne morejo prav ničesar očitati našemu poslanskemu kandidatu tov. Doberšku. Vsi delavci brez razlike barv vedo, kaj je vse Doberšek za delavstvo v preteklosti storil in zato smo ga tudi postavili za našega kandidata. Ker pa oni ne želijo, da bi bil izvoljen človek, ki bi res nekaj storil za delavstvo, skušajo odvračati narodno delavstvo, da ne bi glasovalo za Doberška s tem, češ, Doberšek je bil in ostane marksist. Tudi kot komunista so ga denuncirali, vendar se njihove nakane niso posrečile. Mi ne vprašujemo, kaj je bil kdo v preteklosti, ker hočemo, da se združijo vsi pošteni elementi, brez ozira na to, kateri stranki so pripadali. Mi vemo, da je Doberšek naš, popolnoma naš, in zato ga bomo 5. maja tudi volili. Kako naš je, pa najbolj priča pozdravno pismo, ki ga je naš tov. Doberšek poslal kongresu narodnega delavstva v Celje. To pismo se glasi: »Slavni zbor! Radi volilnega shoda zadržan, pozdravljam slavni zbor narodnega delavstva tako prisrčno, kakor je vselej odmevalo v meni, kadar so ponižani dvigali glave v korist naroda in države. Nov čas prihaja in je že tu. Z nami korakajo vsi, ki imajo voljo za borbo in vero v boljšo bodočnost. A kdo bi je imel več kot narodno delavstvo, ki čuti eno z narodom, saj je njegovo, saj smo vezani vsi po krvi in jeziku, po usodi in zgodovini z našimi pradedi Gosposvete in Kosova! Na čelu gospodarskega pokreta hoče in bo korakalo narodno delavstvo. Ono ve, da je le v medsebojni opori vseh stanov možen izhod iz krize. Borba narodnega delavstva je borba vsega naroda za boljšo bodočnost, za prostor pod svobodnim solncem. Od naše koroške meje, ki je že toliko pripomogla s svojimi zdravimi silami h konsolidaciji naših prilik, zagotavljamo, da bomo zvesto čuvali Jugoslavijo z gospodarskim preporodom in vsemi moralnimi silami, ki so zrasle v borbi za pravice naroda. S tem zagotovilom Vas pozdravljam ter želim slavnemu zboru mnogo plodonosnih ukrepov. Vdani Doberšek.«

Ptuj

Članski sestanek. Naša podružnica je priredila v četrtek 14. marca ob 18. uri v sokolski dvorani »Mladike« članski sestanek. Sestanka se je udeležilo prav lepo število članov in članic, ki so z zanimanjem sledili govorom podružničnega predsednika tov. Vadnjala in delegata centrale tov. Kravosa. Tov. Kravos je v izčrpnem govoru podal verno sliko današnjega položaja našega delavstva in se dotaknil vprašanja, kako pomagati delavstvu, da se reši današnje bede. V svojem govoru je povdaril tudi važnost letošnjega kongresa NSZ v Celju in vabil članstvo, da se kongresa udeleži v kar največjem številu. Isti apel je naslovil na članstvo tov. Vadnjal. Po končanih govorih so se člani in članice prijavljali za pohod v Celje in se je prijavilo izredno lepo število udeležencev. Prepričani smo, da Ptuj ne bo med zadnjimi kar se tiče udeležbe. Članstvo je odločeno iti v Celje, četudi je po večini bilo v zadnjem času brezposelno. Vsakdo pa se zaveda, da gre za veliko stvar in zato bo malo takih, ki bodo ostali doma. Ptujska podružnica gre na kongres v Celje s svojim praporom. — Podružnični odbor poziva tem potom vse svoje članstvo, da se udeleži pohoda v Celje. Pokažimo, da smo zreli in strogo disciplinirani.

Občni zbor podružnice NSZ. Ptujska podružnica je imela v nedeljo 31. marca t. l. svoj redni letni občni zbor, ki se je vršil ob 10. uri v sokolski dvorani »Mladike«. Občnega zbora se je udeležilo izredno lepo število članov, ki so pozorno poslušali poročila, ki so bila podana. Občni zbor je otvoril in vodil podružnični predsednik tov. Stane Vadnjal, ki je uvodoma pozdravil zborovalce in se spomnil blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja ter umrlega odbornika tov. Janeza Lubeca. Zborovalci so obema izkazali dolžno čast.

Predsednik tov. Vadnjal je nato podal krajše predsedniško poročilo, kateremu je sledilo prav vzorno in daljše poročilo tov. tajnika Blažeka, ki je prikazal podružnično delo v pretečenem letu. Blagajnik tov. Ogrizek je podal blagajniško poročilo. Vsa poročila so vzeli člani z odobravanjem na znanje.

Pri volitvah je bil izvoljen nov odbor, kateremu na čelu stoji dosedanji predsednik tov. Stane Vadnjal.

Po volitvah je poročal delegat centrale tov. Kravos o aktualnih delavskih vprašanjih v zvezi s kongresom v Celju. Njegovo poročilo so vzeli zborovalci z navdušenjem na znanje in obljubili, da se v velikem številu udeležijo kongresa v Celju. Takoj po občnem zboru se je prijavilo za kongres nad 30 novih udeležencev.

Novemu odboru želimo obilo uspeha.

Trbovlje

Občni zbor podružnice NSZ. Rudarska centrala naših rudarjev, trboveljska podružnica NSZ je imela v nedeljo 24. p. m. svoj redni letni občni zbor, katerega se je udeležilo prav lepo število članov, tako, da je bila dvorana pri Forteju skoro polna zborovalcev.

Občni zbor je otvoril ob 9. uri predsednik tov. Jaka Štruc, ki je uvodoma pozdravil zastopnika centrale tov. Kravosa in predsednika hrastniške podružnice tov. Drakslerja ter vse ostale zborovalce. Po pozdravih je podal tovariš Štruc predsedniško poročilo, v katerem se je dotaknil vseh važnejših vprašanj podružnice ter naglašal lep napredek trboveljske podružnice. Po tem poročilu so poročali še ostali funkcionarji podružnice, ki so podali lep pregled podružničnega poslovanja, za kar so prejeli od zborovalcev pohvalo in priznanje. Na predlog nadzorstva je bil dan odboru absolutorij.

Po poročilih odbora je podal daljše poročilo zastopnik centrale tov. Kravos, ki se je dotaknil vseh važnih delavskih vprašanj in priporočal članstvu, naj se v velikem številu udeleži kongresa v Celju.

Pri volitvah novega odbora je bil soglasno izvoljen za predsednika tovariš Jaka Štruc, ostali odbor je bil izvoljen stari, razen par malih izjem.

Zabukovca

Laž ima kratke noge. Marksistični tisk, t. j. »Delavska politika« in »Delavec« sta prinesla sledečo izjavo Vinka Vočka: »Podpisani izjavljam, da nisem bil nikoli član NSZ. V odbor se me je stavilo brez moje vednosti; jaz sem in ostanem član ZRJ.« — »Delavec«, za katerega smo že ugotovili, da se mu v poslednjem času temeljito kisajo možgani, je poleg gornje izjave pod naslovom »Poštenost brez primere« zapisal sledeče: »Prinašamo spodaj navedeno izjavo sodr. Vočka Vinka iz Zabukovce, iz katere je razvidna vsa poštenost Narodne strokovne zveze. Ker jim manjka lastnih članov in zato sposobnih ljudi, si jih kar sami vpišejo, neglede na to, če se dotični s tem strinja, samo da se v javnosti pokažejo velike. Mi ugotavljamo, da laže ali rdeči tisk, ki je tako »zmagoslavno« razkrinkal »poštenost« NSZ, ali pa Vinko Vočko. Slednji je namreč dne 29. julija 1934 **izpolnil priglasnico, s katero prijavlja svoj vstop v NSZ, jo lastnoročno podpisal, plačal predpisano pristopnino ter tudi sprejel člansko knjižico NSZ.** Čudno se nam zdi, da je Vinko Vočko komaj po preteku slabih osmih mesecev na to popolnoma pozabil ter ravno tako lastnoročno, kakor našo priglasnico, podpisal gospodom sodrugom od ZRJ gornjo izjavo. Vsekakor je to v zvezi s človekvim značajem. Kaj pa, če je tu po sredi kakšna višja sila? Gospodje rdeči sodrugi, ki nas tako radi zmerjajo s fašisti, se kaj radi in kaj pogosto poslužujejo tipičnih fašističnih in tudi boljševiških metod. Kaj če bi nam hotela »Delavska politika« in »Delavec« to pojasniti? Kdor želi videti originalno priglasnico Vinka Vočka, se lahko zglasi v tajništvu NSZ v Ljubljani, kjer mu jo bodo prav radi pokazali.

Žerjav - Črna

Čujmo resnico! Vodstvo Zveze rudarjev Jugoslavije daje svojim podružnicam zadnje čase res lepe vzglede za solidarnost vsega delavstva. Eno takih navodil najdete v 4. številki lista »Delavec« z dne 25. februarja 1935 pod naslovom: Opozorilo vsem podružnicam oziroma vodstvom in članstvu ZRJ.

Vodstvo ZRJ prepoveduje svojim podružnicam vsake stike z drugimi organizacijami. Celo svoji podrejeni »Zvezi delavskih žen in deklet« ne prizanese. Smatra vse organizacije za nekake neodgovorne elemente, vendar pa prinesejo ti elementi včasih le kakšne dobre predloge ali resolucije v korist splošnosti na zgoraj omenjeno vodstvo ali podružnico. To pa ZRJ seveda ni po volji ter se otresa na zelo grd način sodelovanja drugih organizacij.

Da bo vse delavstvo in vsa javnost poučena zakaj gre, Vam sporočamo naslednje:

NSZ za Žerjav-Črno je sklenila na eni zadnjih sej, da bi bilo zelo dobro, če bi se ustanovil pri nas nekak medstrokovni odbor, in ker je tudi pretekla zaupniška doba pri naši krajevni Bratovski skladnici, smo bili prepričani, da se bodo takoj vršile nove volitve v omenjeno ustanovo.

Pripravljeni smo bili na skupno sodelovanje. V tem namenu smo poslali dopis z navedenimi predlogi na podružnico ZRJ v Črni s prošnjo za sporočilo, ako z nami soglašajo ali ne.

Mnenja smo, da s temi predlogi nismo napravili nikakšnih neslanosti, za kakršne je spoznalo iste vodstvo ZRJ. Ker na omenjeni dopis nismo prejeli odgovora do stavljenega jim roka niti negativnega, smo smatrali zadevo za končano. Obenem smo dobili prepričanje, da je z njimi nemogoče vsako skupno delo, ker so preveč trmasti in starokopitni, in da marksisti že dolgo niso to, kar bi morali biti; predvsem bi morali opustiti tisto demagoško zavijanje in sebičnost, kajti ZRJ noče ali pa si ne upa javno povedati, kje so nabrali nacionalisti prispevke za brezposelne rudarje.

Mi pa povemo, da je NSZ pobirala prostovoljne prispevke za omenjene rudarje na Lešah pri Prevaljah, in to na prošnjo tajnika podružnice NSZ, tov. Fužirja.

Kako nesramno so izrabili marksisti to našo nabiralno akcijo v svojo volilno propagando, se vidi iz izjave, da so iz izkušenj sto odstotno prepričani, da je bila omenjena nabiralna akcija politična propaganda za gotovo politično skupino. Poudarjamo še enkrat, da je bila naša nabiralna akcija izvedena na prošnjo tajnika podružnice NSZ v Prevaljah, oziroma v Lešah. In mi smo storili s tem samo svojo dolžnost in jo bomo še, kadar bo treba in kolikor bo le mogoče. Če je pa onim 4 članom ZRJ žal onih prispevkov, ki znašajo v skupnem snesku Din 11.50, je naša NSZ takoj pripravljena jim iste povrniti. K temu pripominjamo samo to, da je bilo pri nas izvedenih že nešteto nabiralnih akcij tudi za marksistične sodruge, za katere pa je prispevalo še vsakokrat tudi nacionalno delavstvo, ne glede na politično opredelitev istega, za katerega se je nabiralo. Mi tudi v bodoče ne bomo izdajali nobenih prepovedi našemu članstvu v pogledu nabiralnih prispevkov kot jih izdaja vodstvo ZRJ. Želimo celo, da vse nacionalno delavstvo agilno sodeluje pri vseh akcijah, kjer lahko pomaga s svojimi skromnimi prispevki vsem gladujočim brezposelnim in potrebnim.

Prepričani pa smo, da se taka nesramna podtikanja ne bodo obnesla marksistom, tem manj, ker mi ne potrebujemo nobene volilne agitacije za našega kandidata, katerega že pozna pri nas vsak delavec in uradnik še iz njegove preteklosti v stremljenju za izboljšanjem in za dobrobit vsega delavstva, to je gosp. šolski upravitelj v Prevaljah, naš tov. Karl Doberšek.

Njegovo 25letno delovanje med delovnimi sloji nam jamči, da bo zastopal naše interese v Narodni skupščini v procvit našega skupnega obmejnega sreza in v splošno zadovoljnost vsega prebivalstva.

Ker je njegova kandidatura izšla na splošno željo iz vrst NSZ in ker uživa naše popolno zaupanje, vabimo tudi vse ostalo delavstvo, da odda svoje glasove na dan volitev za našega obmejnega narodnega poslanca, za gosp. Karla Doberška!

Odprto pismo

Gospodu

Lojzetu Sedeju

predsedniku Delavske zbornice

v Ljubljani.

Kakor sem doznal, ste Vi, gospod predsednik, trdili tako javno, kakor v nekem zmedenem pismu, ki ste ga pisali predsedniku NSZ, na pritožbo volilnega odbora Topalovićeve liste, radi mojega govora na javnem shodu v Kamniku, da je

»Bučar k mezdnemu vprašanju na anketi v Beogradu tako v komisiji, kakor v plenumu vztrajno molčal in da se mu je na široko razvezal jezik šele na shodih po anketi, vsled česar sem se nad njim ponovno razočaral . . .« itd.

Nečastno je, gospod Sedej, če človek namenoma ne govori resnice. Še bolj nečastno pa je, če tako postopa mož, ki uživa tako visok položaj, kakor je položaj predsednika Delavske zbornice. **Ali se zavedate, gospod Sedej, da s takimi trditvami postavljate na laž svoje sodruge iz redakcije »Delavske politike«, ki so v prvi številki po anketi poročali o tem, kaj sem v plenumu govoril?** Ali se ne bojite, gospod Sedej, da bi delavstvo lahko dobilo na podlagi Vaših trditev vtis, da ste Vi, kot predsednik Delavske zbornice, vso debato na anketi prespali?

Ker že tako vztrajno razpravljate o tem, kdo je na beograjski anketi »odpiral usta« in kdo jih ni, moram sedaj javno ugotoviti, o čemer sem do sedaj diskretno molčal,

da Vi, gospod, Sedej, ki ste predsednik Delavske zbornice v Ljubljani, niti v komisiji, niti v plenumu niste črhnili niti besedice!

Ali ni delavstvo upravičeno razočarano nad takim predsednikom Delavske zbornice?

Kar se pa tiče Vaše izjave, da ste vedno bolj in bolj razočarani nad menoj, me to Vaše razočaranje samo utrjuje v zavesti, da sem na pravi poti. Ponosen sem, da ste se baš Vi, gospod Sedej, razočarali nad menoj. Uverjeni pa bodite, da boste v bodoče še marsikatero razočaranje doživeli.

Zdravo!

Vekoslav Bučar.

Izdajatelj: Dr. Joža Bohinjec. — Urejuje: Vekoslav Bučar. — Tiska Narodna tiskarna v Ljubljani. Predstavnik Fran Jezeršek.